

Šiame numery

PIRMAEILĖS BŪTINYBĖS.

VALYMŲ BANGA OKUPUOTOS LIETUVOS KULTŪRININKUOSE.

A. MACEINA ATSAKO SAVO KRITIKAMS APIE APREIŠKIMO PILNYBĘ KRISTUJE.

LIETUVOS GENER. KONSULAS TORONTE DR. JONAS ZMUIDZINAS RASO MŪSŲ KARIUOMENĖS MINĖJIMO PROGA.

PARTIZANŲ DAINOS IŠ POGRINDINIO 1947 METŲ LEIDINIO LIETUVOJE.

VERTAS DEMESIO VOKALINIS KONCERTAS.

NAUJI LEIDINIAI.

KULTŪRINĖ KRONIKA.

FILMŲ ĮVAIRUMAI.

MOTERŲ GYVENIMAS.

Valymų banga okupuotos Lietuvos kultūrininkuose

STOK. HOLMENAS

Švediją pasiekusiomis ir Maskvos disidentų patvirtintomis žiniomis, Lietuvos menininkai ir intelektualai pergyveno valymų bangą. Šiais valymais režimas nubaudė kultūrininkus už praėjusio gegužės mėn. įvykius Kaune ir davė griežtą perspėjimą ateities. Ar bus pasitenkinta ribotais valymais, parodys ateitis.

Kultūrininkus Lietuvoje ypač sukrėtė režisieriaus Jono Jurašo likimas. Šis jaunas, išradingas teatro menininkas daugelio Lietuvoje laikomas pranašesniu ir už Miltoną. Savo moderniais, vaizduotės kupiniais pastatymais jis tapo žinomas ir už Lietuvos ribų, pėmai buvo pakviestas statyti Šekspyra Maskvoje. Šiandien jis Kauno teatre nebeegzistuoja, jo paskutinis pastatymas, Grūšo "Barbora Radvilaitė", išleistas viešumon be režisieriaus.

Patikimomis žiniomis, "Radvilaitė" ir buvo paskutinis lašas, perplėdęs Jurašo nusivylimu taurę. Mačiusieji Grūšo istorinės pjesės generalinę repeticiją šį pavasarį tvirtina, kad tai buvęs gražiausias poetinio teatro spektaklis pokarinėje Lietuvos scenoje. Bet, prieš leidžiant spektaklį viešumon, jį kaip amaras užplūdo cenzoriai ir Kultūros ministerijos pareigūnai, reikalaudami daugelio pakeitimų. Jūs ypač erzinino spektaklio pabaiga — scenon nusileidžiantis Barbaros Radvilaitės paveikslas, kuriame buvo galima atpažinti Aušros Vartų Mariją. Kai pagaliau spektaklis buvo leistas pristatyti žiūrovams, paveikslas buvo dingęs. Visas Jurašo sceninis piešinys buvo grubiai iškreiptas ir sužalotas.

Nebetęs kantrybės, Jurašas parašė protesto laišką Kultūros ministerijai ir rinkiniams pareigūnams. Jis pareiškė nebegalės lankstytis cenzoriams, dabę galinius kompromisus, statyti primityvius propagandinius veikalus, kad retkarčiais jam būtų leista inscenizuoti jo mėgiama drama, o ir toji vėliau būtų sužalojama. Pareigūnų atsakymas buvo trumpas ir aiškus. Jurašas tapo išmestas iš Kauno Dramos teatro režisieriaus kėdės, jo vardas išbrauktas. Šiuo metu jis pelnoši duoną kaip juodadarbis.

Kauno teatro vyriausiojo režisieriaus pareigas laikinai eina teatro direktorius. Antruoju režisieriumi paskirtas Karkelis, savo nemokšišku pasižymėjęs Šiaurinių teatre. Šiauriečiams vadovauti paskirta Nataša Ogaj, pusiau korejietė, skubomis pramokusi laužytos lietuvių kalbos. Jos repertuare dominuoja "brolisų respublikų" pjesės.

Režimo kumštį pajuto ir spauda. "Kultūros barai" ir "Nemunas" gavo naujus redaktorius. Pakeistas "Vagos" leidyklos direktorius, savo pareigose išbuvus

20 metų. Režimo taikiniai nuosekliai parinkti. "Nemunas", "nuodėmingojo" Kauno literatūrinis žurnalas, buvo ir anksčiau pakartotinai puolamas (pvz. už Kubiliaus straipsnį "Talento mįslės"). "Kultūros barai" stengėsi išlaikyti lietuvišką veidą ir turinį. O "Vaga", pareigūnų akimis, leido per daug politiniai "neutrality", nemeluoti lietuviškų knygų.

Apie tuos visus sukrėtimus ir pakeitimus viešai beveik neinformuojama, nors apie juos kalba visi kultūrininkai. Nusikaltimai prieš tautinę kultūrą, kaip ir kriminaliniai veiksmai aplamai, patogiausiai atliekami tyloje ir tamsoje. Tępasitenkinama užuominomis, kurios įdedamos į patikimų asmenų lūpas. Štai, rugs. 23 d. "Lit. ir mene" skaitome klausimą: "Ar mūsų lietuviškas teatras, Jūsų supratimu, pakankamai giliai atspindi tarybinių tautų žmonių charakterių, o ir pačių dramaturgijų įvairovę?" I klausimą atsako Valstybinio akademinio dramos teatro aktorius Laimonas Noreiką:

"Ne... dramaturgijos klausimas — opi problema. Šiuolaikinė mūsų dramaturgija... nepatenkina nei žiūrovų poreikių, nei aktorių reikalavimų. Gal būtų tokie blankūs atrodo pastarųjų metų teatriniai sezonai. Žinoma, aktoriams labai įdomu vaidinti klasiką ar dalyvauti istoriniuose spektakliuose. Bet aktorius — pilietis, teatras — pilietis turi kalbėti apie nūdienos problemas. Gyvename sudėtingu laiku, kai pasaulį drešina sproginiai, socialinės kovos. Mes, menininkai, privalome atsiliepti į epochos reikalavimus. Antra vertus, man regis, jog mes mažai težiome brolišku respubliku dramaturgija."

Iš kokio dangaus bus Noreika beiskritęs? Juk žymieji Lietuvos kritikai sutartinai iškėlė "pastarųjų metų teatrinis sezonas" kaip ypač įdomius. Kai kurie tvirtino, kad drama tapęs įdomiausias žanras lietuvių literatūroje. Naujieji lietuvių dramos veikalai buvo gausiai verčiami į kitas kalbas. Lietuvos žiūrovų nuomonę vaizdžiausiai išreiškė ilgos eilės prie "Mindaugo", "Grasos namų", ar panašių spektaklių. Iš kur tad Noreikos balsas? Kaip senose gramafono plokštelėse, tai "His Master's Voice." Dar savo studijų metais Lunačarskio Teatrinio meno institute Maskvoje Noreika buvo "komjaunimo instituto narys" atsakingas už "kult-masinį" darbą. Vėliau jis jau "tarybinio", nebe "siaurais lietuviško" aktorius pavyzdys, gal nebe reikalo pagarsėjęs savo vaidmeniu filme... "Apsysaka apie čekistą". Ir dabar jis pareigingai atiduoda savo balsą savo tėvynės kultūros darymui pateisinti. Ne savo žodžiais, bet partijos direkty-



Vaiždai iš vakaro su rašytoju Antanu Vaičiulaičiu Chicagoje. Viršuje: Antanas Vaičiulaitis skaito savo kūrybą. Viduryje: Momentas iš inscenizuotos Antano Vaičiulaičio legendos "Žvejų dukterė Banguolė"; dešinėje — Laima Rastenytė (Banguolė), kairėje — Jonas Kelečius (Sigurdas); inscenizavimo režisūra Dariaus Lapinsko, scenovaizdis Jono Kelečiaus. Apačioje: Prof. dr. Rimvydas Šilbajoris skaito paskaitą apie Antano Vaičiulaičio kūrybą. Vakaras su rašytoju įvyko lapkričio 18 d. Jaunimo centre. Jį surengė ateitininkų meno draugija "Šatrija". (Platesnis aprašymas buvo lapkričio 21-mos dieninėje "Draugo" laidoje. (Lietuvių foto archyvas)



PIRMAEILĖS BŪTINYBĖS

Gyvenimas kasdien spaudžia būtinybės. Maistas pastogė, vaikų auginimas, drabužiai. Tas pats kasdien. Tas pats prieš Kalėdas ir po jų. Ir labiau išprususiam atsiranda daugiau reikalų, be kurių negalima išsiversti. Nemokančiam stailyti laikraštis nerūpi. Prasilavinęs prie dienraščio ir knyga prideda. Afrikos tautų šeimos džiaugiasi, vaikus matydamos pradžios mokykloje. Europietis su amerikiečiu nenori likti be universiteto.

Su jokia tauta nesusiariusiam Amerikoje lengva gyventi — uždarbis yra vienintelis tikslas. O mums reikia liuanistinių mokyklų. Specialinės kultūros nepažinusį užima TV — mes turime chorus ir tautinių šokių ratelius. Internacionalinių nusiteikimų asmuo pasitenkina angliška spauda, lietuvis išievis pasikvys be savų laikraščių ir radijo programų.

Tauta be vardo ir bent kulklaus įnašo žmonių bendruomenėje dūsta. Todėl jokia išievisi ilgai neišsilaiko be literatūros, be kompozitoriaus, be dailininko, be solisto, be mokslininko ar mastytojo. Apsitvėrusiam, duris užsirašiusiam, langus užsidengusiam varge nepadės net labdaringiausias kaimynas, nes tas vargas nebus žinomas.

Be kelių mokslinių veikalų, paskutiniame dešimtmetyje pasirodžiusių anglų kalba, apie mus daug kalbėjo Lituanus žurnalas. Kaimynai iš jo šiek tiek sužinojo. O šiuo metu, džiaugdamiesi ir rūpindamiesi, žiūrime į Encyclopedia Lituanica, laukdami jos likusių keturių tomų.

Encyclopedia Lituanica ir Lituanus yra būtinybės mūsų išievisi, jau pradedant atprasti nuo viduramžių gyvenimo stiliaus. Be to, ateina naujos tautos, ateina spardai. Mus, jei nespėsime progresuoti, nužers ša-

lin Az'atu senąją prasmę, gali tapti ir europietis, jei miegos.

Nereikia ieškoti priežasčių ar kaltininkų praityje nes gyvenimas atgal nepasisuka. Tačiau žinome, kad patikimos literatūros svetimomis kalbomis apie mus beveik nebuvo. Brošiūrėlių, reklaminių lapelių, persaldintų knygutėlių daugumas nevertina. Tik paskutiniame dešimtmetyje pasirodė keli rimti veikalai, į rankas imami, kaip dėmesį atkreipianti medžiaga. Tik Lituanus gauna vietą bibliotekose. Tik Encyclopedia Lituanica drausiai jaučiasi tarp kitų enciklopedijų.

Nors Lituanus žurnalas iki šiol finansiškai daug rūpesčių nesukėlė, tačiau iš svetimtųjų prenumeratų jis išsiversti negali (juk beveik nė vienas amerikiečių mokslinis žurnalas be specialios paramos neišsilaiko). Jis rėmėsi mūsų visuomene — iš jos ateinančiais užsakymais ir aukomis, nors kukliomis, bet gyvybę palaikančiomis.

Greitu laiku prasidės Lituanus prenumeratorių vėjus. Gal ne daug kas iš mūsų visuomenės šiuo žurnalu domisi (nereikia laukti, kad kiekviena viliotų specifinės temos), tačiau jo reikšmę supranta, beveik kiekvienas gali surasti bendradarbių fabrikę, gal įstaigoje, kuris persvers, gal net paskaitys. Tačiau svarbiausia mūsų prenumerata ir auka gal tūkstantį žurnalo egzempliorių nuveda ten, kur jis reikalingas, suprantamas ir panaudojamas.

Dabartinė padėtis lietuvių enciklopedijos anglų kalba išsiskiria veiduose raudonumą. Žinoma, susidrovėjimo raudonumą. Suskaičiuokime pensininkus, kurie ją prenumeruoja. Suskaičiuokime šiaip gyvenime vargstan-

(Nukelta į 2 psl.)

Apie apreiškimo pilnybę Kristuje

Pasinandokite Drango "Classified" skvrimmi

Tauta mūsų laisvės kovose

Lietuvos kariuomenės šventei — lapkričio 23-čiai

Kariuomenės minėjimo pirmasis tikslas, sakyčiau, glūdi tame, kad tautiškai gyvas lietuvis stabtelėtų valandėlę savo kasdieniškame kelyje ir įsijungtų į dvasinę didybę tų, kurie atidavė savo brangiausią žemiškąjį turta — gyvybę, kad lietuvių tauta būtų gyva ir nepriklausoma.

Anot šių dienų sociologų, tauta labiau susideda iš mirusiųjų, negu iš gyvųjų. Nors keista, bet tikrai, jog yra daug mirusiųjų, kurie savo idealais, mintimis, šūkiu, savo darbais ir nuopelnais mus veikia labiau nei dabar gyvenantieji. Jau prieš arti 14 šimtmečių Sokratas, prieš išgerdamas jam lieptą nuodų taure, nuliūdusiems savo draugams pasakė: „Nenusiminkite ir sakykite, kad jūs laidojate tik mano kūną“. O prancūzų filosofas Augustas Comte'as dar stipriau išreiškė šį dvasinį bendradarbiavimą tarp mirusiųjų ir gyvųjų, sakydamas, kad „Les Morts gouvernent les Vivants“ — „Mirusieji valdo gyvuosius“.

Šias mintis atskleidžiam tik dėl to, kad geriau išryškintume šito minėjimo esmę bei pajustum šventą savo prievolę pabendrauti su už Lietuvą mirusiais, kurie iš kapų galingai prabyla į mus

DR. JONAS ŽMUIDZINAS
Lietuvos gen. konsulas Toronte,
Kanadoj

savo patriotinės didybės bei pasiaukojimo pavyzdžiu ir mus praturtina savo dvasiniu palikimu, taip mum reikalingu kelyje į Lietuvos nepriklausomybės atstatymą.

Už tėvynę žuvusio kario pagerbimo kultas yra labai senas. Nesiekdami senovės rūkų, prisiminkime tikrai, kad po Pirmojo pasaulinio karo Paryžiuje jam pagarba išreiškiama ties Arc de Triumphe amžinąja ugnimi, o Amerikoje — kasmetinėmis iškilmėmis Arlington National Cemetery, kurį didingą marmuro paminklą įkirsti žodžiai: „Čia guli garbingas Amerikos karys, žinomas tik Dievui“.

Kalbant apie kario pagerbimą, prisimintinas vienas nepaprastas mostas. Pirmo pasaulinio karo metu, kai ties Verdenu jau milijonas jaunų vyrų gulėjo karstuose, Prancūzijos ministeris pirmininkas Georges Clemenceau, Tigrą vadinamas, lankė kovų

lauką. Ir ten nelauktai iš apkasų pakilo pilkasis prancūzas kareivis ir, priešs prie Clemenceau, iškėlė jam, šiam atsakingiausia už karo vedimą prancūzui, Verdenu kautynių žemėje priskintų laukinių gėlių puokštę. Nubėgo nežymiai laiko ir 1929 metais, mirus Clemenceau, buvo, atsimenu gerai, paskelbtas spaudoje išpūdingas jo testamentas, kuriame buvo įrašytas ir šis Clemenceau prašymas. Palaidokite mane be iškilmų mano gimtame kaime ir įdėkit į grabą šalia manęs sudžiūvusių gėlių stagarėlių puokštę, kurią aš per karą, lankydamas frontą, gavau iš mūsų kareivių.

Tai nepalyginamo didingumo pagarbos pareiškimas kareiviui, gynusiam savo tėvynę ir išreiškusiam žūtutinėmis savo gyvenimo akimirkomis, moralinę paramą vyriausiajam Prancūzijos gyneju.

Dabar žvilgtelkim į savo padangę, į mūsų nepriklausomybės saulėtę dieną, kuriomis pirmą sykį buvo simboliškai pagerbtas lietuvis karys.

Tai 1919 metų atmintinas įvykis, kada Lietuvių numizmatikos ir istorijos draugija Amerikoje išleido Lietuvos nepriklausomybei atminti pirmą visą istorijoje politinį medalį su įrašu lietuvių kalba: Viena medalio puošmena, skirta žuvusiam kariui, vaizduoja giles ir medalio sumanytojai jas šitaip aiškina: nokstančios giles — tai mūsų tautos gyvybės branduoliai; iš jų išauga milžinai ažuolai. Nuhyrėjusios giles — tai už tėvynę kritę mūsų broliai kariai, kurių nemirtingas pavyzdys įteis patriotizmo diegus į Lietuvos jaunimo širdis ir užaugins naujų sargų mūsų tautai ginti.

Tai toks pirmutinis mūsų kario tautinės dorybės įamžinimas — pagerbimas. Beje, šis žaltario medalis buvo plačiai paskleistas po žymiausius pasaulio muziejus, o jo vienintelė 18 karatų auksu kopija įteikta pirmajam Lietuvos prezidentui Antanui Smetonai.

Winston Churchill yra pasakęs, kad, praėjus pavoju, pamiršamas Dievas, o pasibaigus karui — karys. Kiek ši sentencija liečia karius, gal ji ir tinka kitiems, bet ne lietuviams, nes mūsų Nepriklausomybės karui pasibaigus, lietuvis karys anaipol nebuvo pamirštas. Jis buvo mūsų pagerbtas labai greit ir gražiau negu bet kuri šalis Europoje tai yra padariusi saviškiams.

Čia neįmanoma atkurti pilno to pagerbimo paveikslo. Tik prisiminkime Karo muziejų — tą mūsų romantikos, istorinių lobių ir laisvės kovų Ilijadą — jo sode



1947 metais Lietuvoje pagrindžio išleisto rinkinio „Dzūkijos partizanų dainos“ viršelis ir vienas puslapis originalaus dydžio nuotraukose. (Iš Broniaus Kvickio archyvo)

Partizanų dainos

Tekstai paimti iš 1947 m. Lietuvoje atspausdinto pagrindinio rinkinio „Dzūkijos partizanų dainos“.

MERKINĖS MŪSIS

Penkiolikta gruodžio
Ankstųjį rytelį
Būriai partizanų
Traukė į miestelį.

Per kalnus, per sniegą
Traukė jie Merkinėn
Už žudomus brolius.
Už laisvę tėvynės.

— Valio! — suskambėjo,
— Merkinė jau mūsų! —
Narsus Dzūkų Vadas
Vanagas sušuko.

Ten Seirijų Siaubas
Kovėsi prie tilto,
Bolševikams — rusams
Stiprų smūgį kirtu.

Veidus apšviestas,
Saulė vos tekėjo,
Putinas ir Siaubas
Krauju apsiliojo.

Sniegas raudonavo,
Kulkosvaidžiai užė,
Šautuvai tratėjo,
Ir priešas palūžo.

Ir liepsnos liežuviai
Padangę nudažė.
„Istrebonkų“ lizdas
Viduj miesto degė.

Nemune upeli,
Mūsų upių tėve,
Pabūdik sūnelius,
Kurie guli sniege.

Tu juos pavadinki,
Tyliai užliūliuoki,
Meliai glamonėdamas,
Jiems dainas dainuoki.

Jie kovoje krito,
Kaip tikri didvyriai,
Už Lietuvą brangią,
Už laisvę tėvynės.

SERNUI IR JURGUNI

Dėkui tau, žalia giruže,
Nuo senovės mums brangi.
Tu, kaip mylima motulė,
Mus globoji ir myli.

Tu mums patalą pakloji,
Ošimu mus užmigdai,
Tavo žemėj daugel ilsis
Mūsų brolių amžinai.

Kada Lietuva pravirko
Gailiom ašarom, skausmais,
Brangus Vade, tu mums laisvę
Iškovoti išėjai.

Suskambėjo liūdnas garsas
Dzūkijos plačiais miškais;
Zuvo šernas ir Jurginas
Su savo kovos draugais.

Tu kritai, teisingi didvyri,
Ir ilsis jau amžinai.
Kaip aukotis už tėvynę,
Pavyzdį mums palikai.

Mūsų lūpos šerno vardą
Visados karštai minės.
Jis mums uždegė krūtines
Karšta meile Lietuvos.

Mes nežinom, kur tu augai,
Kur gimtoji ta šalis,
Kur močiutė tavę laukia
Ir nerimsta jos širdis.

Čia žaliuoja žalios raitos,
Galvas lenkia jurginai.
Tik kodėl tu, Jurginėli,
Vos pražydes nuvytai?

Tu, raiboji gegutėlė,
Nekukuoki taip gailiai,
Beį nuskrisi į Uraltus,
Kur aukšti, šalti kapai.

Tu paguosi jo motulę,
Kad neverktų jos širdis,
Nes jau savo sūnaitėlio
Ji daugiau nebematys.

Neišplės nieks iš krūtinių
Laisvės meilės, nei drąsos.
Už pralietą brolių kraują
Vėl šimtai į kovą stos.

Suskambės dar kartą šūviai
Dzūkijos plačiuos laukuos.
Kils iš kapo jų dvasios,
Tėvų žemę vėl vaduos.

Vakaruose žemė dunda.
Kerštu niaukiasi dangus.
Jau šalėlė laisvė banga —
Ei, lietuvi, darbo bus!

Alyvų šakos svyra
Ant vasaros pečių.
Ko liūdi, bernužėli,
Eidams keliu plačiu?

Vingiuojas, rangos kelias
— Lietuvi, kur eini?
Kur tik tu pasirodai,
Kacapai vejasi.

Pažadina iš miego
Beldimas į duris.
Kodėl tu nepabėgai
Pro šautuvų ugnis?

Pro mišką bunda rytas.
Gyrena vyturiai.
Geltonas smelis krinta
Duobėn giliai, giliai.

Čia guoli tau paklojo,
Čia ošia pušynai.
Čionai kapuos sapnuoja
Lietuviai milžinai.



Jie iškovojo Lietuvai laisvę. Taip 1919 metais atrodė mūsų kariai-savanoriai. Kairėje (kryžuliu pažymėtas) Juozas Liola, žuvęs 1919 m. lapkričio 25 d. kovose su bermontininkais prie Radviliškio. (Iš Broniaus Kvickio archyvo)



Mūsų kariuomenės daliniai 1919 m. laukia rusų-bolševikų puolimo prie Alukstos, Latvijoje. (Iš Broniaus Kvickio archyvo)

Nežinomojo kareivio kapą, apsidintą vijoklinėm rožėm nuo prezidento Washingtono kapo, prisiminkim Amerikos lietuvių laisvės varpą su įrašu „O skambink per amžius vaikams Lietuvos...“ prisiminkim gėlynus, kryžius ir rūpintojėlius, varpų muziką, žuvusių už Lietuvos laisvę ir Nežinomojo kareivio pagerbimo jaudinančias apeigas. Ir, pagaliau, ar galim pamiršti Čiurlonio vizijomis į sielą smingančius ir kaip vėlių suoleis raudančius karinius trimitus bokšte ir jam atsišaukiančius paminklo papėdėje.

Gen. Raštikis, itin dažnai dalyvavęs tose iškilmėse, šitaip jas prisimena: „Visi be išimties kitataučiai ir užsieniečiai taip pat jaudinosi mūsų iškilmėmis. Visi jie tvirtindavo, kad tokių gilių ir išpūdingų ceremonijų niekur kitur nematė, o kai kurie net atvirai jų mums pavydėjo.“

Dabar žodis apie kario santykį su visuomene.

Kai kas pamiršta, kad kariuomenė yra ne kas kita, o ginkluo-

ta visuomenės dalis. Ne tiesa ir tai, kad kariai yra šaltaširdžiai, neromantiški, prozaiški žmonės. Kad jie tokie nėra, rodo tipingiausiųjų pasaulyje karių sentimentai. Šit, pavyzdžiui, Aleksandras Makedonietis visuose savo žygiuose niekad neperiskirdavo su savo mokytojo Aristotelio jam dovanota knyga, Homero Iliada, ir net miegodamas, šią gaivalingą poemą laikė po galva, nepaisant to, jog jis pats buvo didesnis herojus už Homero sumaglovotąjį karžygį Achilą. O Napoleonas, susitikęs Goethe, pats jam pasisakė, kad septynis kartus yra skaitęs jo audringąjį romaną „Wertherio kančios“ ir su juo neperiskirdamas nukeliavęs iki Egipto piramidžių.

Ogi lyrinę mūsų kario prigimtį, jo meilę lietuviškajam idealui ir jo sutapimą su pasauliečiu įrodo ir tai, kad andai, mirtino pavojaus Lietuvai valandomis, mūsų poezijos, muzikos, dainos ir kito meno ryškieji atstovai, kaip antai, Geležinio Vilko maršo

žodžių autorius K. Binkis, Stasys Santvaras, Juozas Tysliava, Juozas Zlabys-Zengė, Kipras Petrauskas, Antanas Sodeika ir kiti buvo kariai — savanoriai, tačiau tebesireiškė drauge ir kaip menininkai. Tai vis rodo, kaip gaivališkai yra suaugusi kariuomenė su visuomene į nedalomą darnų vienetą. O ypač dabar, kai mes visi jau esame tėvynės nelaimės sumobilizuoti kareiviai, didelės laisvės lengvatomis ginkluoti, turim ypatingai brangintą tokią vienybę, nes ji mum didžiai reikalinga totalinei propagandai prieš okupantą.

Iševio vaidmenį svarstant, tenka paminėti vienos išėivės lenkės labai reikšmingą patarnavimą kariniam tikslui. Tai vadinamo Marnos stebuklo istorija. Kai 1914-ais metais vokiečių kariuomenė artėjo prie Paryžiaus, jau matydama Eifelio bokštą, o prancūzams truko priemonių perkelti iš Paryžiaus karių atsargas į mūšį prie Marnos upės, generolas Gallieni nelauktai sumo-

bilizavo visus sostinės taksi ir jais nuvežė Paryžiaus įgulas prie Marnos. Vokiečių puolimas buvo sulaukytas. Moltkės vadovaujama armija ėmė trauktis. Prancūzai tai laiko Marnos stebuklu. Tačiau tik 1960 metais Prancūzų Akademijos narys, įžymus poetas Jean Cocteau atidengė šio stebuklo paslaptį. Jis sakė: „Aš galiu jums atskleisti Marnos stebuklo kilmę, nes, pietaudamas pas ponį Jose-Maria Sert, tapau liudininku. Generolas Gallieni per pietus sėdėjo jos dešinėje. Ir jis pasisieliojo rūpestiškai, kaip jam nugalbenti savus pėstininkus į frontą. Ponias Sert, kuri savo mintimis instinktyviai nukrypo į šią problemą kaip kad vabzdys į žiedą, jam tarė: „Que faites-vous, mon general, de nos vieux taximetres rouges? Ils se rouillent dans les garages!“ (Ką Jūs darot, Pone Generole, su mūsų senais, raudonais taksi? Juk jie garazuose rudijal). Toliau Cocteau paaiškina, kad ta ponias bu-

(Nukelta į 4 pusl.)

Apie apreiškimo pilnybę Kristuje

(Atkelta iš 2 pusl.)

viu Dievo Apreiškimo, nors pačioje autoriaus knygoje skirtumas daromas labai aiškus: klausdamas „ar pasaulis yra Dievo apsi-reiškimo vieta“, autorius čia pat priduria, kad „ši klausimą kelia-me, išeidami anaipol ne iš sub-jektyvaus pergyvenimo“. Subjektyviai žmogus visais laikais yra Dievą pasaulyje radęs (p. 65).... Dievas kalba į žmogų visados, nes jis yra Meilė. Bet kaip tik todėl, kad Dievas yra Meilė, jis kalba į žmogų kiekvieną sykį taip, kad šis jo kalbą suprastų — ne kaip subjektyvią savo vidaus nuotai-ka, bet kaip objektyvų jam iš viršaus duotą ženklą. Objektivi-nis ženkliškumas yra kiekvieno apsi-reiškimo būdas, tegu šis būdas ir labai įvairuotų“ (p. 68). Šio tad skirtumo tarp subjekty-vios nuotalkos ir objektyvaus ženklo (reiškinio, žodžio, įvy-kio) kritikai kaip tik nepastebė-jo. Todėl kai A. Rubikas kalba, esą „pagonyš turi savo širdyse įrašytą įstatymą“ (op. cit. p. 4), jis turi galvoje subjektyvų nusi-teikimą, ne sykį vadinamą sąži-ne. Tai turėjo galvoje ir šv. Po-vilas, rašydamas romėnam, esą stabmeldžiai patyrimų elgiasi taip, tarsi turėtų Mozės įstatymą, „jų sąžinei liudijant ir jų min-tim viena kitą skundžiant ar gi-nant“ (Rom 2, 15). Tačiau šv. Povilas netrukus pastebi, kad jis žmogaus prigimtyje regi ir „kitą įstatymą“, pasipriešinantį „proto įstatymui“ ir todėl žmogų pada-rantį „belaisvį nuodėmės įstaty-mo“ (Rom 7, 22—23). Žmogus savo prigimtyje yra suskilęs arba, moderniškai kalbant, dialektinis: jo vidaus balsas ne sykį virsta sa-vo priešingybe ir tuo pačiu da-roši dviprasmiš. Tapatinti tad šį jo vidaus balsą arba sąžinę be niekur nieko su Dievo apsi-reiškimo reiškia išleisti iš akių šią dialektiką ir tuo pačiu neregėti arba bent nepaisyti žmogaus puolimo. Jeigu žmogus būtų pa-silinkęs toks, koks jis išėjo iš kū-rybinio Viešpaties veiksmo (sta-tus gratiae), tuomet, be abejo, jo sąžinės balsas būtų sutapęs su Dievo balsu. Bet tuomet būtų nereikėję nė objektyvaus Dievo Apreiškimo. Tačiau puolusiame žmogui anasai prigimtas įsta-tymas, įrašytas į jo širdį (plg. Rom 2, 15), yra atpėmęs, iškreip-tas, sužalotas, jis anaipol nėra dingęs. Todėl žmogus yra ipa-reigotas juo vaduotis, net jeigu jis eitu ir klaidinga linkme. Ta-čiau jis reikalingas didžios patai-sos objektyviu Viešpaties Apreišk-imu.

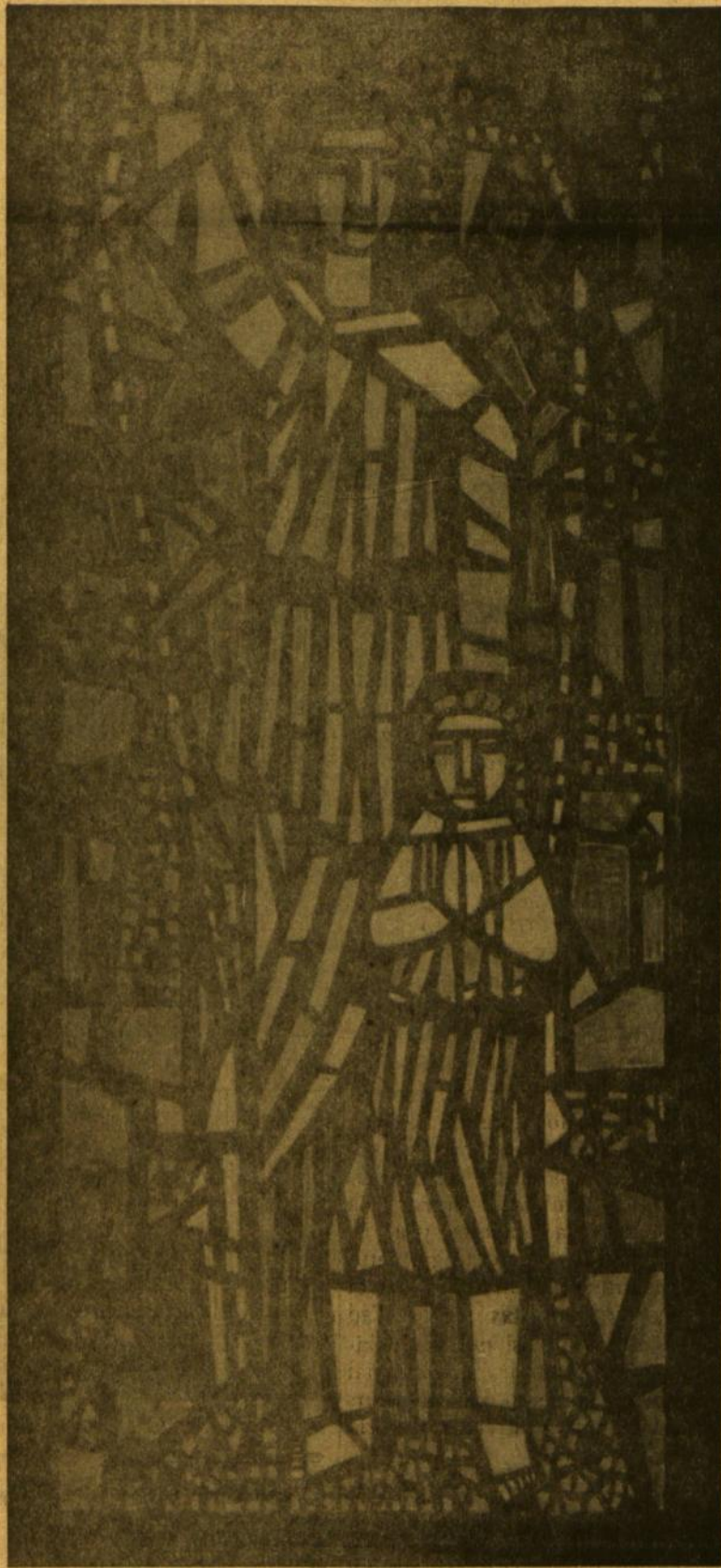
Ir štai, gamtinės stabmeldžių religijose šio vidaus balso iškry-pos kaip tik ir objektyvavosi re-gimais pavidalais. A. Rubikas ne-nori sutikti su autoriaus teigimu, kad „stabmeldiškoji kasdiena iš tikro yra ne kas kita kaip netik-rų dievų garbinimas“ (p. 17). Tačiau kas gi yra šis stabmeldy-bės apibūdinimas, jei ne šv. Po-vilo žodžių parafrazė: „Tardamiesi esą išmintingi, pasidarė paiki. Jie pakeitė nemarus Die-vo garbę maraus žmogaus, net paukščių, keturkojų ir šliužų pa-veiklo panašumu“ (rom 1, 22—23). O toliau šv. Povilas ši-taip apibūdina stabmeldiškąją kasdiena: stabmeldžiai teršia sa-vo kūnus, garbina Dievą melu, pasiduoda prigimčiai priešing-gei smegenims, „pilni visokios neteisybės, piktenybės, paleistu-vystės, godulystės, nedorumo; pilni pavydo, žmogžudystės, bar-nių, vylių, nelabumo; slapti apkalbinėtojai, garbės plėšikai, Dievo nekenčiami, ižiedėjai, pui-kūs, pasipūtę, pikto išradėjai, be-pročiai, neįtikimi, be meilės, ne-sandoringi, be gailestingumo“ (Rom 1,25—31). Todėl kai A. Rubikas klausia autorių: „Bet jei-gu būtų autorius tiesa (kad stabmeldiškoji kasdiena yra ne-

tikrų dievų garbinimas, Me.), tai kaip konsilijos (II Vat. Susirin-kimo, Me.) tėvai galėtų sakyti, kad ir nekrikščioniškose religijo-se yra teisingų ir šventų dalykų“ (op. cit. p. 4), tai šis klausimas kaip tik ir parodo Rubiko nepa-stabumą: juk „konsilijos tėvai“ irgi gerai žinojo cituotą šv. Povilo stabmeldžių apibūdinimą ir vis dėlto galėjo skelbti, kad „Katali-kų Bažnyčia neatmeta nieko, kas tose religijose yra teisinga ir šventa“ (II Vat. Sus-mo doku-mentai II, 284). O galėjo tai skelbti jie todėl, kad šv. Povilas aiškiai teigia, kad stabmeldžiam „Dievas apsi-reiškė“ (Rom 1,19). Ir kiek šis apsi-reiškimas yra iš-likęs nesužalotas, tiek gamtinės religijose esama to, „kas teisinga ir šventa“. Konkretiškai betgi pa-sakyti, kas jose yra teisinga ir šventa, galima, tik šias konkre-tybes palyginus su Apreiškimo Kristuje ir su šio Apreiškimo ob-jektyvacijomis Bažnyčioje.

Vienas pavyzdys. Aukų esama visose religijose. Subjektyvus žmogaus nusiteikimas aukoti yra Dievo viršenybės ir savęs kaip kūrinio pripažinimas, vadinasi, teisingas ir šventas dalykas pats savyje. Bet štai, šis teisingas ir šventas dalykas konkrečiai objektyvuojasi gyvų žmonių (gražių mergaičių, vaikų, priešų) aukojimu dievam; jis objektyvuojasi moters nekaltybės aukojimu sta-bų kunigam (šventyklų prostitu-cija). Argi tokias aukas galima vadinti teisingomis ir šventomis, nors jų šaltinis bei pagrindas — nusiteikimas aukoti dėvybei — pats savyje ir yra teisingas bei šventas? Stabmeldžiai, kurie jas aukoja, vykdo tai labai pamal-džiai, vedami savo vidaus balso, todėl, subjektyviai žiūrint, šios aukos yra nuoširdžios ir todėl Viešpačiui „malonios“, kaip „malonios“ buvo ir Izraelio gyvulių aukos, Krikščionybės taip pat paneigtos. Todėl autorius savo knygoje ir teigia, kad subjekty-viai gamtinės religijos ir po Abra-omo — „galėjo padaryti žmo-gų, kaip kadaise Nojų, teising, ir nebaustina. Čia yra pagrindas krikščioniškosios pažiuos, kad kiekvienas žmogus, gyvenas pa-gal savo sąžinę, gali pasiekti iš-ganyto“ (p. 76—77). Šia prasme II Vatikano Susirinkimas ir giria nekrikščioniškųjų religijų lūkestį atsakyti į „slaptas žmogiškosios būties mįslės“ (II, 283), jų pastangas „įvairiais bū-dais atsakyti į žmonių širdies ne-rimą“ (II, 284), tačiau jis nieku-r neprimena ne iš tolo nekrikš-čioniškųjų religijų objektyvaus atsakymo ir objektyvių būdų anam širdies nerimui patenkinti, nes šis atsakymas glūdi tikrai Kristuje ir šie būdai gyvena tik-tai Bažnyčioje.

Per mažą tad yra sakyti, esą „kitos religijos yra sumišusios su klaidomis ir nuodėme“, kaip tai norėtų Rubikas, ieškodamas skir-tumo tarp stabmeldybės ir Krikš-čionybės. Klaidų ir nuodėmės esa-ma ir Krikščionybėje pakanka-mai. Skirtumas čia yra ne moralis-nis, vadinasi, subjektyvus, bet dogminis, vadinasi, objektyvus, būtent: stabmeldybė yra išgany-mo istorijoje atlikusi savo kaip pirmatako vaidmenį ir todėl šiandien būna tik kaip išgany-mo atgyvena, galinti išganyti žmogų subjektyviai, bet negalin-ti būti objektyvios Dievo Kara-lystės statytoja. Kas šio skirtumo tarp subjektyvaus atski-ro asmens išganyto ir objektyvios Dievo Karalystės statymo žemėje nesu-vokia, tas niekad nesupras nė san-tykio tarp Krikščionybės ir stab-meldybės. Sielovadinis žvilgis šiandien šį skirtumą yra gerokai aptemdęs. — Tas pat tinka mu-tatis mutandis ir santykiams tarp Krikščionybės ir judaizmo.

3. Kritikam nepatiko ir autoriaus



Bronė Jamelickienė

Angelas Sargas (skaldyto stiklo vitražas)

knygoje nubrėžta dieviškojo Ap-reiškimo eiga, būtent: 1. gamti-niai reiškiniai, 2. Izraelio istori-ja ir 3. Kristus (plg. p. 66—81). Šioje eigoje, rašo A. Rubikas, „matyti tam tikras laiko bėgyje siaurėjantis Dievo kalbėjimo lau-kas arba horizontas. To kalbėji-mo grafika būtų panaši į pira-midę, prasidėjusią gamta, susiau-rėjusią iki Izraelio tautos ir užsi-baigusią Jėzaus Kristaus asme-niu“ („Draugas“ 1972.6.15, d.II, p. 1). Nuosekliai tad A. Rubikas ir savą autoriaus knygos recen-ziją pavadino „Susiaurintas Die-vo apsi-reiškimas“.

Tačiau ar ši Apreiškimo eiga iš tikro reiškia jo siaurėjimą? Ar nėra kaip tik atvirkščiai? Tik pa-svarstykite. Gamta yra pati siauriausia sritis, nes ji gali būti viena ir iš tikro milijonus metų yra buvusi viena. Jai būti nereikalinga nei istorija, nei asmuo. Tuo tarpu istorija be gamtos yra negalima. Istorija vyksta gamtos rėmuose, ant gamtinio pagrindo, tačiau nebe pagal gamtinius dėsnius. Istorija yra nauja sritis, kurioje tačiau telpa gamta, per-keista kultūrinė žmogaus kūry-ma ir palenktas žmogaus reika-lam. Kitaip sakant, istorija yra platesnė sritis, negu gamta: gam-ta telpa istorijoje, bet istorija ne-telpa gamtoje. Jeigu tad Dievas, sudarydamas sąjungą su Abrao-mu, ėmė reikštis per istorinius Izraelio įvykius, tai jis savo Apreiškimą ne tik nesusiaurino, bet dar išplėtė, nes šie istoriniai i-vykiai slėpė savyje ir gamtinį pradą. Kaip aukščiau minėjome, Viešpats rinkosi eile gamtinių reiškinių savais ženklais, gelbė-damas izraelitus iš Egipto prie-spaudos, duodamas jiems savo įsa-

kymų, juos ne sykį bausdamas (pvz. Mirjamos raupsai už ap-kalbą, Num 13,10; žemės atsivė-rimas ir Koracho samokslininkų prarijimas, Num 16,32) arba pa-reiškdamas, kad jis gyvena tarp jų (pvz. debesys sandoros pala-pinėje, Iš 40,34; debesys Saliamo-no pastatytoje šventykloje, 1 Kar 8, 10). Tačiau visi šie gamtiniai reiškiniai kaip Viešpaties ženklai jau buvo įjungti į Izraelio is-toriją. Jų gamtiškumas bei dėsn-ingumas neišnyko, bet jis buvo palenktas Izraelio istorijai kaip sudedamoji jos dalis. Dievas po Abraomo nesireiškė per gamtos dalykus šalia Izraelio istorijos. Tačiau tai nereiškia jokio siau-rėjimo, nes suistorinta gamta Iz-raelyje ir toliau pasiliko Dievo apsi-reiškimo plotmė, ką liudija visas Senasis Testamentas. Kaip istorija jima gamtą, taip istori-nis Viešpaties apsi-reiškimas jima ir jo gamtinių reiškinių pasirin-kimą savais ženklais, nenustoda-mas dėl to būti istorinis.

Dar aiškiau Viešpaties Ap-reiškimo plėtimasis pasirodo Kristuje. A. Rubikas teisingai ci-tuoja šv. Jono žodžius, kad Kris-tus yra tasai, per kurį visa pa-daryta (plg. Jo 1,3). Pridurkime dar šv. Povilo žodžius, kad per Kristų „sutverta visa danguje ir žemėje... visa sutverta per jį ir jam... visa juo laikosi... visi Dievo pilnybės patiko apsigyven-ti jame ir per jį suderinti visa su savimi“ (Kol 1, 16—20). Kitaip tariant, Kristus yra dievažmogiš-koji pilnybė. „Kristus savo įsikū-jiminiu yra visatos Dievas ir iš-ganyto istorijos Viešpats“, kaip šia pilnybe gražiai nusako A. Baltinis („Draugas“ 1972.3.11, d.II,p.3). Nes įsikūnydamas, Logos

sujungė savyje ir dieviškąją ir žmogiškąją prigimtį, vadinasi, gamtą, istoriją ir antgamtę. Ko-kiu tad būdu galėtų Viešpaties Apreiškimas, perkeltas į Kristų, susiaurėti ligi piramidės smaiga-lio, kaip norėtų manyti A. Rubi-kas (op. cit. p. 1)? Yra kaip tik priešingai. Apreiškimo perkėli-mas į Kristų yra jo savisuoti-nimas. Kaip pats Kristus yra pil-nybė, taip ir Apreiškimas jame yra pilnybė. Kitų Apreiškimo bū-dų Kristus nepastūmė „į šalį“, kaip tai A. Rubikas priskiria au-toriui, bet jis juos įėmė į save. Tiek gamta, tiek istorija yra Kris-tuje, todėl ir Dievo Apreiškimas yra gamta ir per istoriją dabar vyksta tik ryšium su Kristumi: per jį ir jame. Po Kristaus Dievas kalba ne „dvejopu būdu“, kaip teigia A. Rubikas (op. cit.p. 5), bet vieneriopu, būtent: per Kris-tų ir jo Bažnyčią, kuri savo es-mėje yra jo Kūnas ir todėl taip pat pilnybė. Kristuje Apreiškimas yra pasiekęs savo visuotinu-mo apimtį atžvilgiu, nuosek-liai tad nėra ir negali būti joki-o objektyvaus Apreiškimo ša-lia Kristaus. Kristuje Apreiškimas yra pasiekęs savo pilnybės turi-nio atžvilgiu, todėl nėra ir nega-li būti jokio naujo Apreiškimo po Kristaus, kaip tai savo metu manė bei laukė Joachimas a Fiore ir kiti viduramžių svaicioti-jai.

Tuo atsakoma ir P. Celiešaus priekaištui, esą „tokia Dievo Ap-reiškimo samprata yra per daug schematinė. Iš anksto nustato-ma, koku būdu Dievas gali reikštis“ (cit. broš. p. 5). Anaip-tol! Tai nėra jokia schema iš anksto, bet tikrovinė Apreiškimo eiga, suvokta, žiūrint į ją iš paskos. Tuo ne nustatoma, kaip Dievas gali reikštis, bet tik apra-šoma, kaip jis yra apsi-reiškęs. Nejaugi P. Celiešius iš tikro mano, kad šalia Bažnyčios Die-vas ir dabar teikia žmonijai ob-jektyvaus Apreiškimo? Nejaugi jis mano, kad po Kristaus dar yra galimas naujas Dievo Ap-reiškimas? O jeigu, šitai nema-no, tai kokia prasmė tada cituo-

ti, prikašiojant autoriui, prana-šo Izajo ir Išminties knygos žo-džius: „Kas padėjo Viešpačiui, ar kas buvo jo patarėju“ (Iz 40,13)? „Kas iš žmonių giminės galėtų žinoti Dievo sumanymą? Ar kas galėtų atspėti, ko Dievas nori?“ (Išm 9,13). Jeigu šie žodžiai paneigtų autoriaus apreiškimo ei-gos aprašymą (Nojus, Izraelis, Kristus), tai jie paneigtų ir pa-ties P. Celiešaus žodžius: Die-vas „Jėzuje Kristuje atbaigė ap-sireiškimą tobuliausiame laips-nyje“ (cit. broš. p.6). Iš kur gi Celiešius galėtų žinoti, kad „at-baigė“? Galgi Joachimas a Fiore lauktas „trečiasis“ šventosios Dva-sios apreiškimas ir būtų dar to-bulesnis, negu Kristaus? Tačiau visi tokie lūkesčiai ar prielaidos yra grynos išmonės, nesuvokian-čios, ką reiškia Kristus ir ką reiškia Dievui apsi-reikšti Kristaus asmenyje. Gamta, Izraelis, Kris-tus yra ne kažkoks Viešpačiui duodamas žmogaus patarimas, kaip jis gali ar turi reikštis, bet paties Dievo tikslingas veikimas, kurį žmogus pažįsta ir žmogiš-kosiomis savokomis nusako, anaipol tuo nemėgindamas at-spėti, ko Dievas nori. Tuo žmo-gus išreiškia tik.tai, ką pats Die-vas yra pasakęs ar padaręs.

P. Celiešaus cituojami II Va-tikano Susirinkimo žodžiai, kad „Dievui patinka kiekvienas, kuris bet kuriuo metu ir bet kurioje šalyje jį gerbia ir teisingai elgia-si“ (I,25), liečia, kaip jau aukš-čiau sakytą, subjektyvų žmo-gaus nusiteikimą, o ne objektyvų Dievo Apreiškimą. Neteologiška tad daryti iš to išvada: „Jeigu Dievas neatmeta kiekvieno geros valios žmogaus, tai reiškia, kad jis neužsislendžia absoliučiai vien. Kristaus įkurtoje Bažnyčio-jė“ (cit. broš. p. 6). Nes kalbėti apie Dievo neužsislendimą Kris-taus įkurtoje Bažnyčioje reiškia suprasti Bažnyčią tik socialine — teisine—organizacine prasme, vadinasi, regėti tik jos paviršių, o praleisti jos gelmę, kurią suda-ro Bažnyčia kaip Kristaus Kūnas, vadinasi, kaip būties pilnybė. Bažnyčiai kaip Kristaus Kūniui,

Tauta mūsų laisvės kovose

(Atkelta iš 2 pusl.)

vo lenkė, o Gallieni nebuvo jos įtaigai kurčias: rytojaus dieną jo įsakymu taksi ir pervežė frontan pergale lemiančius pėstininkų pulkus. Beje, pastebėsim, kad, tur būt, vienintelis lietuvis, kuris asmeniskai pažinojo poetą Cocteau, buvo poetas Juozas Tysliava. Cocteau ir nupiešė Tysliavos portretą, kurį jis įsidėjo į savo Paryžiuje leistą žurnalą „Muba“ Nr. 1. Ką tas lenkės Prancūzijai patarnavimo pavyzdys mums sa-ko? O tai, kad ir lietuvis išeivis, siekdamas laisvės savo tėvynei,

(Nukelta į 5 pusl.)

kuris apima visą žmonių tiek praeitais, tiek dabarties, tiek ateities atžvilgiu, priklauso visi geros valios žmonės, net jeigu jie apie Bažnyčią socialine prasme nebūtų nė girdėję: tai mes visi mokėmės dar mokyklos suole. Nėra tad geros valios žmonių, vadinasi, žmonių, gyvenančių pagal savo sąžinę, ir „esantių už Bažnyčios ribų“, kaip tai norėtų regėti P. Celiešius (cit. broš. p. 6). O jeigu Bažnyčia yra Kris-taus Kūnas ir todėl visuma bei pilnybė, tai koku būdu būtų galima kalbėti apie Dievo užsi-sklendimą joje? Tarsi Bažnyčia būtų jam per ankšta! Juk jei visa Dievo pilnybė gyvena Kristuje (plg. Kol 1,19), jei Kristuje Die-vas suderino visa su savimi (plg. Kol 1, 20), tai ši dieviškoji pil-nybė ir šis visų suderinimas yra ir Bažnyčioje kaip su Dievu per Kristų sujungtoje visų laikų ir vi-šų erdvių žmonių. Atsidurti šalia Bažnyčios galima tik nei-giamuoju savos valios apsispre-dimu, ieškoti tad kažkokio Ap-reiškimo šalia Bažnyčios reiškia nesuvokti atpirkimo visuotinum-o ir Kristaus žygio pilnybės.

(Bus daugiau)

earn more... more often

A Standard Federal Certificate Account brings you both the satisfaction of high earnings and the comfort of a safe investment. The interest rate on a 2 year, minimum \$5,000 certificate is 6%, compounded daily. If you accumulate your interest for a full year the annual yield increases to 6.18%. Or you can earn an annual yield of 5.92% if you do not withdraw your interest on \$1,000 or more invested in Standard Federal's one year 5 3/4% certificate. And your principal plus interest are both safe at Standard Federal Savings.

6%
per annum
\$5,000 minimum
2-year maturity

5 3/4%
per annum
\$1,000 minimum
1-year maturity

Interest compounded daily

Receive an interest check automatically monthly, quarterly, or have the interest added to your account quarterly to be compounded for a higher yield. Funds deposited by the 10th earn from the 1st of the month. Deposits received after the 10th of the month earn from the date of receipt.

Assets over \$175,000,000
Reserves over \$15,700,000



STANDARD FEDERAL

Savings and Loan Association of Chicago
4192 Archer Avenue at Sacramento • Chicago, Illinois 60632 • 847-1140
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Thursday & Friday, 9 a.m. to 8 p.m.
Saturday, 9 a.m. to 12 noon • Wednesday, no business transacted



Emilius Jeneris

Lietuvos kariuomenės žygis į Vilnų

((Atkelta iš 4 pusl.))

gali ir turi visomis progomis drąsiai padėti gyvenamai šaliai kovoję prieš mūsų bendrą priešiną.

Palietęs išsivijęs klausimą, norėčiau jus supažindinti su šiomis dienomis viešumom išskeltu Prancūzijos atsakingiausių politikų klausimu: ar valstybės galva turi ar ne pasiduoti belaisvių okupanto rankas?

Visai neseniai yra išleistas Prancūzijos senato pirmininko Jules Jeanneney dienoraštis, apimantis laikotarpį nuo 1939 rugsėjo 1 iki 1942 liepos mėn. Karo metu, parlamentui išsiskirsčius, prancūzų tautos akys krypo į visų gerbiama autoritetą Jeanneney, nes jis tada, kaip senato pirmininkas, buvo pirmas valstybės vyras visoje šalyje po Respublikos prezidento. Šiame dienoraštyje užrašytas labai įdomus, tiesiog dramatiškas jo pasikalbėjimas su vyriausybės našta užsidėjusiu maršalu Petainu, prezidento Lubrano ir Parlamento pirmininko Edouardo Herriot aktyvaizdoje. Senato pirmininkas tvirtai įrodinėjo, kad Prancūzijos prezidentas negali pasidaryti prieš belaisvių, o turi su vyriausybe pasitraukti į Afriką. Tokiam siūlymui Petainas priešinosi ir nenorėjo patiesiškai Prancūzijos vykti, tačiau Respublikos prezidentui ir Herriotui parėmus Jeanneney siūlymą, Petainas irgi sutiko, ir buvo nutarta, kad prezidentas su vyriausybe pasitrauks į Afriką. Deja, laikas mums neleidžia čia panagrinėti kolaboranto Lavalio neigiamo vaidmens šiam pasitraukimui įgyvendinti.

Leiskite dabar trumpai paliešti mūsų sentėvų karinę dvasią ir jų pasaulėjautos reikšmę naujoms kartoms.

Tikrai, anot Zenono Ivinskio, nuostabus tas XIII-asis amžius mūsų tautos istorijoje. Lietuviai buvo tapę tikra karių tauta. Seniausios Latvijos metraštininkas Henrikas aiškiai liudija lietuvių karinį pajėgumą ir karingumą: lietuvių žygių, sako jis, baiminosi visi kaimynai, nes lietuviai viešpatavę visoms krikščionių ir pagonių tautoms. XII-tame amžiuje nežinomo autoriaus sukurta daina "Žodis apie Igorio žygį" taipgi ypatingai pabrėžia lietuvių narsumą ir jų ginklų saunumą, ten sakoma, kad, girdi, skrendantiems lietuvių raitelių pulkams Dauguva tesanti tik balta. Nemažesnę nuostabą sukelia istorikams ir lietuvių Saulės—Šiaulių, Durbės ir Žalgirio pergalės, mirtinai užgniaužusios teutoniškąją galybę. Dar neišspręstas klausimas, iš kur lietuviai sėmėsi tos nepaprastos kari-

nės stiprybės? Sakytume, kad tą kovingumą visų pirma jiems diegė jų pačių baimė prarasti branginamą, gediminajčių jiems užtikrintą toleranciją, tada dar nepraktikuojamą Vakaruose. Antrosios jėgos šaltinis — tai ankstyvoji Lietuvos papročių ir įstatymų kodifikacija, panaikinusi viduje svarbiausius teisinius nesantaiskus lizdus, o taip pat asmeniškos laisvės principas, jau istoriškai jiems taikomas nuo 1434 metų Žygimanto privilegijos; beje, šis principas labai panašus į trylia metų vėliau pasirodžiusį Anglijos ir pagarsėjusį pasaulį įstatymą, žinomą "Habeas Corpus" vardu. Taigi, šie du principai ir buvo pagrindiniai veiksniai, kurie sudarė Lietuvos valstybės ribose gyvenančių žmonių, nepaisant jų etninio ir religinio skirtingumo, į vieno tipo tautietį, lietuvių save laikanti, vienodai Lietuvos garbę ir jos nelaimės jaučiantį ir vienodai užsidedimū savo tėvynę Lietuvą ginanti.

Apžvelgdami mūsų karius, nors vardu paminkėm Gedimino sūnų Algirdą, laikomą vienu didžiausių politikų viduriniais amžiais, ir Algirdo brolių Kęstutį, visą amžių praleidusį kovose ant žirgo ir savo taurumui imponavusį priešinams. Tačiau šių visų valdovų viršūnėje stovi didysis karys ir politikas Vytautas, apie kurio vaidmenį jo palikuoniams mėginsiu žodį kitą tarti.

Kad Vytautas buvo dominuojanti asmenybė Rytų Europoje, populiarus ir didelio garso valdovas, rodo ir šis faktas, jog tuoliausios rusų metraštinis "Sofijskij Vremenis" aprašo štai kokį nepaprastą įvykį kaip tikrą teisybę. Būtent, Vytauto mirties dieną, sako metraštinis, virš jojo gimtųjų ežerų Trakuose užėjusi neapaskomai baisi audra, kuri tris dienas ir naktis siautusi, o ežerų vandenys buvę apsiypylę kraujais. Tikrai, kuo daugiau susipažįsti su istorijos šaltiniais, liečiančiais Vytautą, tuo labiau susidaro įspūdis, kad Vytauto vardo garsas andai sklido kaip kokio didelio, padangėj pakabinto, varpo gausmas.

Ne vien dėl to mums Vytautas artimas ir brangus, bet ypač todėl, kad jo politinis idealas yra ir lietuvių tautos idealas. Juk Vytautas norėjo, kad po jo mirties Lietuva liktų irgi visiškai laisva nuo bet kurių politinių ryšių su kaimynais. Jis siekė Lietuvai užtikrinti nepriklausomybę visiem laikam ir todėl ruošėsi aną rugsėjo aštuntąją vainikuoti Lietuvos karaliumi, kadangi karališkąjį karūną reikė, tuometinė samprata, pilną valstybinę šalies nepriklausomybę. Ryžtingai siekdamas karūnacijos, Vytautas su populiarino Lietuvos nepriklaus-

somybės idėją ir ją padarė artima savo tėvynainiams ir kuri, aciu jam, išliko gyva ir brangi tiek laisvojo, tiek pavergtojo lietuvių širdyje ir, kaip dvasinio plieno gija, ji mus sumezga su Lietuvos nemaria praeitimi, iš kurios mūsų kariai, savanoriai, sukilėliai ir partizanai sėmės, ir mes visi sėmiames ir amžių vyksme sėmsimės stiprybės.

Jau priartėjau prie paskutinės savo žodžio dalies, prie mums vyresniesiems žinomų dienų.

Kai 1918 metais Santarvininkų karo būstinės pranešimas skelbė, jog jau "Vakarų fronte nieko naujo", Lietuvoje, priešingai, buvo daug naujo: vis plačiau pasklido ir džiuginančios, ir nerimą, ir nusiminimą keliančios žinios. Anot vieno, jau kuriasi, girdi, lietuvių valdžia, lietuviški pulkai; pasak kitų, jau bolševikai prie Vilniaus, jau prie Alytaus, jau netoli Kauno. Ir tada staiga likimas panorė, kad tą patį lapkričio vienuoliktąją kapitaliuotų vokiečiai ir būtų sudaryta pirmoji atsikuriančios Lietuvos vyriausybė, prof. Volde-maro pirmininkaujama. Po šimto dvidešimt trejų metų okupacijos, tai buvo be gili didelė ir šviesi kaip saulė naujiena, tačiau dar sunkūs, juodi debesys tuomet slėgė prisikeliančią Lietuvą, nes priešai iš rytų ir šiaurės kaip lava slinko vis gilyn į mūsų žemę, grasindami užgriūti paskutines atstatančios valstybės atramas. Tikrai, devynioliktaisias vasario pirmojo savaitėje priešai jau buvo užėmę beveik pusę Lietuvos.

Tuomet tada į mūsų vyriausybės, Mykolo Sleževičiaus pirmininkaujamos, ugningą atsišaukimą ginti Lietuvą, atsiliepė visi: jauni ir pagyvenę, kaimas ir miestai, ūkininkai ir darbininkai, moksleiviai ir šviesuomenė, vieni stodami savanoriais, kiti teikdami maistą, arklus, vežimus, aprangą ar ginklus, iš vokiečių karėvių pirkts arba iš Rusijos slapta parsivežtus. Taip ėjo nepriklausomybės karan savanoriais net kartu du ar trys broliai, ėjo drauge ir tėvas su sūnum.

Ir tomis Lietuvos gyvybės ir mirties valandomis mūsų kariai sulaukė priešą, laimėdami mūšį ties Kėdainiais ir tais 1919-ais metais vasario 13 d. atsiimdami iš bolševikų Jiezną. Tatai ir nulėmė Lietuvos ateitį, nes pro Kėdainius ir Jiezną bolševikai bandė apsupti Kauną ir tuo suduoti Lietuvos nepriklausomybei likiminį smūgį.

Šie akimirksniai į anas žūbtines dienas atskleidžia du istorinių dalykų. Pirmą, kad 1919 metų pradžioje mirtinas pavojus grėsė Lietuvai ir, antra, jog lietuviai patys, o ne svetimieji, nu-

Vertas dėmesio vokalinis koncertas

VLADA SABALIENĖ

Lapkričio mėn. 11 d. Rochesterio ir jo apylinkėse gyvenę lietuviai turėjo malonios progos išgirsti tris talentingus vokalistus, atlikusius programą koncerte, kurį suruošė vietos ateitininkai savo metinės šventės progą.

Nerijos Linkevičiūtės, Bernardas Prapuolenis ir Vytautas Nakas vardai, kaip talentingų vokalistų, jau yra gana gerai žinomi lietuvių bei amerikiečių dainos mėnomylių tarpe. Jie užtarnautai garsėja spaudoje ir vis dažniau tenka pastebėti palankių atsiliepimų apie jų sceninius pasirodymus muzikinėse recenzijose, teipantiuose lietuvių ir amerikiečių laikraščiuose. Visi trys jie gerai pasirošę atstovauti dainos menui.

Nerija Linkevičiūtė yra baigusi muzikos konservatoriją, dainavimo skyrių Chicagoje. Vytautas Nakas įgijo muzikologijos magistro laipsnį Indiano universitete, o Bernardas Prapuolenis — magistro laipsnį dainavimo srityje Roosevelt universitete, Chicagoje.

Nerija, Vytautas ir Bernardas yra Chicago Civic operos dalyviai, kur atlieka solo partijas įvairiose operose.

Taigi juos išgirsti asmeniškai mūsų ne per gausios lietuvių bendruomenės salėje buvo didelis malonumas visiems, juo labiau, kad Rochesterio lietuviai gyvena toli nuo didmiesčių, kuriuose telkiasi kultūrinis ir muzikinis gyvenimas. Išgirsti čia gerą, menišką koncertą, ypač išpildomą jaunų talentingų lietuvių dainininkų, mums yra reta šventė, nepaprastas įvykis. Tad gausiai susirinkusi publika pakilioje nuotaikoje ir nekantriai laukė to momento, kada atsidurs žaviam, dainos ir balso grožio pilnam pasauly.

Nerija Linkevičiūtė, programoje pristatyta kaip sopranas, o iš tikrųjų gi malonus, plataus diapazono mezzo, sudarė įspūdį gerai išlavintos; meniškai subrendusios dainininkės, kuri žino, kaip reikia valdyti didoką balsą, padaryti jį šviesų ir lankstų aukštesniajam registre, o žemutinėse gaidose išgauti iš jo apvalumą ir tamsų aksomą. Ypačingai tai buvo ryšku jos solo atliekamuose kūrinuose (An Cloe —Mozart — transponuotame žemam balsui) ir lietuvių liaudies dainose — antroje programos dalyje. Geras legato, tinkama balso diafragminė atrama

bloškė tą pavojų ir pavertė Vasario 16-os sukaktį gyva realybe.

Baigsiu šia vilnimi. Stenkimės visuomet atsiminti, kad 1919-ais metais mes neturėjom nieko: nei pinigų, nei ginklų, nei kariuomenės pulkų, o tik tvirtą valią, ryžtą gintis ir kovoti. Ir to užteko: visko atsirado, ir Lietuvos valstybė atstatėm. Taip ir šandien, lietuviams tereikia to paties, tos nepalaužiamos pergalingos Dovydo dvasios, kuri ilgainiui ir vėl pašalins okupantą iš Lietuvos.

(Paskaita, skaityta Lietuvos kariuomenės minėjime Clevelande lapkričio 4 d.).

ir įtikinantis atliekamų kūrinių turinio interpretavimas padarė tuos kūrinius meniškai išbaigtus ir klausytojams suprantamus, kad ir atliekamus originalo kalba. Jos laisvas laikymasis scenoje, išraiškingas veidas, tinkamas, pritaikytas programai rūbas teikė dainininkei žavumo ir patrauklumo.

Bernardas Prapuolenis — lyrinis, gražaus tembro bar'tonas, taip pat pasirodė kaip subrendęs vokalinio meno atstovas. Jo solo arija Donn'Ingrata, kompozatoriaus Andrea Falconieri, buvo išpildyta lanksčiai, nevaržant balso laisvumo, bet su tinkamu tech-



Solistė Nerija Linkevičiūtė



Solistai Vytautas Nakas (kairėje) ir Bernardas Prapuolenis. Nuotr. Alg. Gr'galčio

nišku apvaldymu, kas labai atitinka baroko laikotarpio vokalinio stiliaus reikalavimus. Dėl jaučiama kai kuriais atvejais intonacijos netikrumo kalta greičiausiai salės akustika.

Vytautas Nakas — kol kas dar šviesus ir lengvas lyrinis bosas, turi gražiausių duomenų išaugti į didelį, plačios skalės, pajėgų balsą. Jis jau dabar plačios apimties, gerai apvaldytas techniškai, išraiškus. Bet vyriški žemieji balsai, ypač bosai, sodru-

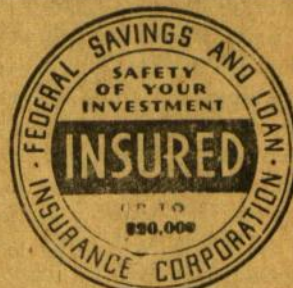
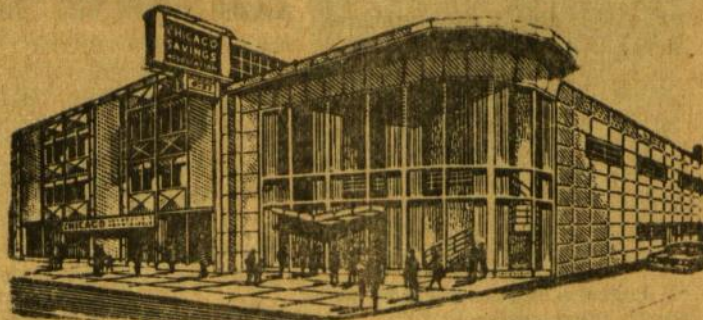
ma ir dramatišką pajėgumą įgyja tik peržengę 30 metų amžių. Labai norėčiau tą balsą girdėti dažniau, stebėti jo didėjimą.

Programos pasirinkimas buvo drąsus, visai skirtingas nuo trafiausios salės akustika.

(Nukelta 1 6 pusl.)

FRANK'S TV and RADIO, INC.

2120 SO. WESTERN STREET TEL. — GR 6-7224
MIDDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIJŲJOS.
AUKŠTAS STEPIE APARATŲ ARDAVIMAS IR TAISYMA.
SPALVOTOS TELEVIJŲJOS APARATAI



6% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$5,000 OR MORE Two Year Maturity	5 3/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1,000.00 One Year Maturity	SHORT TERM 5 1/4% PER ANNUM 3 or 6 month term Minimum \$1,000.00	5% PER ANNUM ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS
---	--	--	--

CHICAGO'S TAUPYMO IR SKOLINIMO BENDROVE dėl bet kokių rūšių namo pagerinimų duoda paskolas iki \$500.00 ir daugiau tinkamomis sąlygomis. O gal Jums yra reikalingi pinigai dėl kitokių reikalų? Ar Jie neturite nuosavo namo ir Jums nušiboda mokėti aukštas nuomos išgykite nuosavus namus.

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY PAID QUARTERLY

BET KOKIAIS FINANSINIAIS REIKALAIS KREIPKITES Į

Chicago Savings and Loan Assn.

Philomena D. Pakel, President

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. — GR 6-7575

HOURS: Mon 12 P.M. to 8 P.M. Tues. 9 to 1 P.M. & Fri 9 to 8, Sat 9 to 12:30

LAIKAS:

1972 metais gruodžio 10 d.,
3:00 val. po pietų
(sekmadienį)

VIETA:

Marijos Aukšt. Mokyklos.
Auditorijoj, California ir 67
gatvių kampas.

LIETUVIŲ MENO ANSAMBLIS DAINAVA KARTOJA OPERETĘ

SIDABRINĖ DIENA

su simfoniniu orkestru

Muzika — Broniaus Budriūno

Dirigentas — Petras Armonas

Libretas — Anatolijaus Kairio

SOLISTAI:

Režisūra — Zita Kevalaitytė-Visockienė
Dekoracijos — Jurgis Daugvila
Apšvietimas — Česlovas Ruklaiza
Choreografija — Leokadija Brazdienė
Chormeisteriai — Alfonsas Gečas ir
Audronė Simonaitytė
Akompaniatorė — Marija Mondelkaitė-Kut
Dalia Kučėnienė, Roma Mastienė, Margarita Momkienė, Janina Šalnienė, Algis Grigas, Vytautas Radys, Julius Savrimas, Antanas Gelauzius — aktoriai.

BILIETAI:

"MARGINIUOSE", 2511 West
69th St., Telef. PR 8-4585
— ir —
spektaklio dieną
AUDITORIJOS KASOJE

KAINOS:

\$7, \$6, \$5, \$4, \$3

Nuoširdžiai kviečiame dalyvauti.

NAUJI LEIDINIAI

• **AIDAI**, 1972 m. spalio mėn. Rimvydo Šilbajorio taipgi anksčiau pradėto straipsnio "Struktūriniai pasikartojimai Dostojevskio romane "Nuoskaitymas ir bausmė", pabaiga.

Žurnale duodamas ypach idomus pokalbis su dail. Romu Viesulu apie jo pastaruosius kūrybinius užmojus ir paties dailininko "juodu-ant-juodo" sukurtą "Raudų" komentavimus. Tarp daugelio vienas klausimų yra ir toks: "Kur šiuo metu daugiau naujenybių dailės ir apskritai meno pasaulyje — Europoje ar JAV?" Ir Romas Viesulas atsako: "Amerikoje. Be jokios abejonės. Beje, turu išpūdį, kad aktyviausi kraštai meno pasaulyje pergyvena kažkokią naujenybių krizę. Tie laikai, kada naujenybės buvo pasiūlytos su skalikais, šūnimis ir baubo būgnais, yra praėję. Dabar turime kaip tik atvirkščią tendenciją: naujenybės pasitinkama su gėlėmis, manifestais ir atviru rankom. Tad ir turime naujenybių infliaciją. Berods, šita atvirų durų tendencija meno pasaulyje smuko bendrą meno lygį visame sviete".

Apžvalginėje žurnalo dalyje minima prel. Jono Balkūno 70 metų amžiaus sukaktis; Aloyzas Baronas dar pakartotinai grįžta prie mūsų poezijos ir prozos svėrimo su hamletiška "būti ar nebūti" alternatyva; recenzuojamos knygos: Justino Marcinkevičiaus "Mindaugas", Vacio Kavaliūno "Aidai ir šešėliai" ir Leono Sabaliūno "Lithuania in Crisis: Nationalism to Communism 1939-1940".

Numeris daugiausia iliustruotas naujaisiais grafiko Romo Viesulo darbais.



N. Jankutės knygos viršelis, pieštas N. Palubinskienės

• **Nijolė Jankutė, SAMO EŽERO SEKLIAI**. Išeido Lietuviškos knygos klubas 1972 m. Chicagoje. Iliustracijos ir viršelis Nijolės Palubinskienės. Knyga 137 psl., kainą 4.00 dol. gaunama "Drauge".

Tai nauja mūsų jauniesiems skaitytojams knyga. Parašyta vienos iš pirmųjų lietuvių literatūros autorių Nijolės Jankutės. Knyga iš-



Nepriklausomos Lietuvos karinės spaudos parodėlė Jaunimo centre buvo suruošta Chicago akademikių skaitų gen. St. Raštiko naujos knygos — atsiminimų III tomo pristatymo metu. Visus eksponatus pateikė spaudos kolekcionierius Br. Kvilkys. Čia matome parodos lankytojus, atidžiai stebinčius retus dalykus.

Nuotr. Alb. Vengrio

leista pačiu laiku — prieš pat kalėdinį dovanų sezoną. Geresnės mūsų jaunimėliui Kalėdų dovanų nei nereikia ieškoti. Ji čia pat, ji viena iš tokių knygų, kuri jaunąjį skaitytoją priramins prie puslapio.

Ir ankstesnės Nijolės Jankutės knygos skaitytojų buvo mėgiamos. Autorė moka įsijausti į vaiko arba ir šiek tiek užtelegusio dvasia. Paslaptis, nuotykiškas čia ji domina, jis bėgti bėgti per puslapius, neįklimpdamas į sąvokų ir sakinių painumą, iš karto lengvai sugriebdamas paprastą, bet ir literatūriname lygį puikiai išsilaikančią autorės kalbą.

Atrodo, kad naujausia Nijolės Jankutės knyga "Samos ežero sekliai" bus ankstesnias net pralenkusi visais geraisiais, jau minėtais, atžvilgiais. Visur jaučiamas autorės tikrumas ir žinojimas to, kas rašoma, kam rašoma ir kaip reikia tokiu atveju rašyti.

• **Vytautas Alantas, AMŽINIS LIETUVIS**. Romanas. Pirmoji knyga. 412 psl., kainą kietais viršeliais 5 dol., minkštais — 4.50 dol. Nidos knygos klubo leidinys Nr. 84, 1972.

• **Vytautas Alantas, AMŽINIS LIETUVIS**. Romanas. Antroji knyga. Leidinys 414 psl., kainą kietais viršeliais 6.50 dol., minkštais — 6 dol. Nidos knygos klubo leidinys Nr. 85, 1972 m.

Nežinia, kiek šio V. Alanto romano dalybų, nes antrojo tomo gale įrašyta, jog čia dar tik antrosios knygos pabaiga. Tačiau ir su pirmąsiais dviem tomiais susipažinus, jaučiame, jog su šiuo leidiniu bus idomiu kuriozų. Vienas bus panašus į tą, koks buvo kadaise ir su Antano Skėmos novelių rinkiniu "Sventoji Inga", kai pamaldžios moterėlės pirkos knyga, tikėdamosios šventosios gyvenimo aprašymo, o raskavo visai ką kita. Panašioji situacija tyrisidus dabar ne vienas patriotinis jausmas sklindas tautietis, atsivertęs Alanto "Amžinąjį lietuvi". Išeivijos spaudoje vienur jau spėta romaną aptarti kone vienu sakiniu: girdi, tai ne "Amžinasis lietuvis" o "Amžinasis paleistuvys". Iš tikrųjų romanas yra tipingas lėkštas miestiečių pasiskaitymo produktas, persunktas tuštybe ir seksu. Ne turėtume nieko nei prieš tuštybę, nei prieš seksą, jeigu jie būtų vaizduojami stiprios ir neišsivysusios plunksnos. Alanto romano atveju, deja, tos stiprybės nėra. Ir visai be reikalo autorius savo 70 metų amžiaus minėjime Chicagoje su šiuo romanu gyrisi, kad jis dabar esą seksu pionierius grožinėje lietuvių literatūroje. Buvo tikrai nesmagu šito klausyti. Negi Alantas būtų neskaitytes tegu ir Vaizganto "Nebylio", parašyto prieš 50 metų. "Nebylys" Vaizganto sukurta, taipgi neužsidengiant akių prieš seksą. Ne kas kitas, o kaip tik ši sunkiai žmogaus apvaldoma aist-ra nešasi ir Vaizganto apysakos veikėjus į tragišką galą. Bet nešasi su tokia literatūriniai kūrybne jėga, kad Alanto šiandieninis gyrimasis "Amžinojo lietuvi"

Vertas dėmesio vokalinis koncertas

(Atkreipti dėmesį!)

retinės, įprastinės vokalinio koncertų programos. Ji ir iš klausytojų pareikalavo muzikinės orientacijos, skonio ir įsijautimo į atliekamus kūrinius, ko Rochesterio lietuvių dainos meno mylėtojams tikrai netrūksta.

Programai parinkti vokaliniai kūrinių buvo idomūs savo naujumu, daugumai negirdėti, gailūs; todėl klausytojai atidžiai juos sekė ir jais grožėjosi. Programą sudėdė iš dviejų dalių: pirmoji — stambesnioji dalis, atlikta anglų, italų ir vokiečių kalbomis, apėmė reikšmingų baroko laikotarpio kompozitorių kūrinius. Čia išgirdome Giuseppe Sammartini (1693—1750) "Varpal" — trio, kur balsai išpūdingai imituoja varpų gaudesį. Henry Purcell (1659—1695) — reikšmingiausio baroko anglų kompozitoriaus pastoralinį duetą "Let us wander" — (išpildė Linkevičiūtė ir Prapuolenis), Marco da Gagliano (1575—1695), Andrea Falconieri (c. 1600) arijas ir arijetas ir keturis stambius vokali-nius kūrinius kompozitoriaus Wolfgang Amadeus Mozarto (1756—1791), įskaitant ištrauką — trio iš operos Don Giovanni.

Beveik visi kūriniai sukomponuoti mažam vokaliniam ansambliui: trio, duetas, solo, duetas, trio ir t. t., tartum tai būtų ne- nenutraukiama vokalinė pynė, kur atlikėjai visą laiką pasilieka scenoje, laukdami savo eilės solo pasirodymui arba įsijungdami į sąs-tatą, kaip ir reikalauja baroko kamerinės muzikos stilius.

Garsusis trio "Ach, taci inquisito core" iš op. Don Giovanni (kur Don Giovanni pasikeičia apsiuostais su savo tarmu Lopo-rello, kad paviliotų Donnos Elvyros tarnaitę ir patsai įkliūva į komiškas situacijas) buvo atliktas pasigėrėtinai. Santūri vadybinė interpretacija buvo gyva ir patraukli.

Antroji programos dalis — lietuvių liaudies dainų pynė buvo išpūdinga savo nepaprastu dainų suharmonizavimu (Nako ir Prapuolenio). Viena iš jų — Malūnėlis — buvo atlikta kano-no forma. Tai buvo glausdus vokalinis vienetas, vėl susidedas iš trio, duetu, solo ir t. t., atliktas gera dinamika, įtikinančiai in-

terpretuotas, skambus. Nenuos-tabu tad, kad klausytojai savo su-sižavėjimą išreiškė ilgais karš-tais plojimais ir prašymais dai-nuoti daugiau. Dainininkai ne-gailėjo bisso, jie padainavo dar dvį lietuvių liaudies dainas prie-d.

Koncerto akomponiatorė, gabi pianistė ir muzikos pedagogė Ni-jolė Dėdinienė buvo subtili, mu-zikali koncerto palydovė. Ji vi-sais atžvilgiais buvo lygi daini-ninkų partnerė, lygi koncerto programos dalyvė, ne vien akom-paniatorė. O tam reikia turėti daug ir tikro muzikinio talento.

Norėčiau atkreipti dainininkų dėmesį į dikačią, kas ypach svar-bu, atliekant kūrinius jų origina-liose kalbose.

Linkiu Nerijai, Bernardui, Vy-tautui ir jų palydovei Nijolėi Dė-dinienei laimės ir sėkmės, sie-kiant dainos meno aukštybių. Tebūna jų koncertai vis meniš-kai aukšto lygio, verti plataus visuomenės dėmesio.



Pianistė Nijolė Dėdinienė

KALEDINIAI SIUNTINIAI 1972

Artėjančių Kalėdų švenčių proga siūlome tris specia-liai parinktus siuntinius iš tokių dalykų, kurie labiausia- yra reikalingi Lietuvoje ir bus tikrai naudingi Jūsų gim-nėms.

Mišrus Kalėdinis 1972.

Vyriškas arba moteriškas labai geros rūšies megztinis, itališkas vyriškas arba moteriškas nailoninis lietpaltis, vil-nonės angliškos vyriškos eilutės medžiagos, vilnonė medžia-ga sijonui, 3 jardai specialios storos crimplene medžiagos moteriškai eilutei, puikūs vyriški nailono marškiniai arba bliuskutė, 1 dėžė šokoladinių saldinių ir 20 anglų gėriausios rūšies cigarečių. \$125.00.

Moteriškas Kalėdinis 1972.

Komplektas moteriškų nailoninių apatinių, arba vilno-nių, gėlėta arba su ornamentais vilnonė skarelė, 3 jardai sunkios crimplene medžiagos moteriškai eilutei, gražus mo-teriškas megstukas, 3 jardai vilnonės apsiuostui medžiagos, crimplene medžiaga suknelei. \$115.00

Maisto siuntinys 1972.

1/2 sv. arbatos, 1 sv. kakavos, 6 sv. geriausių baltų mil-ny, 2 sv. ryžių, 1/4 sv. kvepiančių pipirų, 1/4 sv. lapelių, 1/2 sv. geriamo šokolado, 1 dėž. nescafes, 1 1/2 sv. razinų, 1 1/2 sv. maišytų džiovintų vaisių, 1 sv. šokoladinių saldinių \$35.00

Taip pat, dedame į šiuos arba kitus Jūsų rūbų užsa-komus dalykus, kurie Lietuvoje yra labai naudingi ir ver-tingi.

Dirbtinio mink kailio paltui viršus \$40.00., nailoninio kailio paltui, viršus \$25.00., vyriški arba moteriški nerti-niai \$15.00., vilnonės skarelės \$5.00., Nailono lietpalčiai \$12.00., nailoniniai marškiniai \$9.00., vilnonės arba nailoni-nės kojines \$2.50.

Taip pat priimame užsakymus: auto mašinų, moto-rikių, dviračių, televizijos aparatų, šaldytuvų ir t. t.

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421, Hackney Road, London, E. 2., England

Telef. — OL 739 8734

Kiekvieno siuntinio pristatymas garantuotas.



MARQUETTE PHOTO SUPPLY
IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių filmų foto aparatų bei jų reikmenis. Pasinaudokite pa-togių planų atidedant pasirink-tus reikmenis ypatingai progai! Pirmą užbaigtą foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

REIKMENYS FOTOGRAFAMS

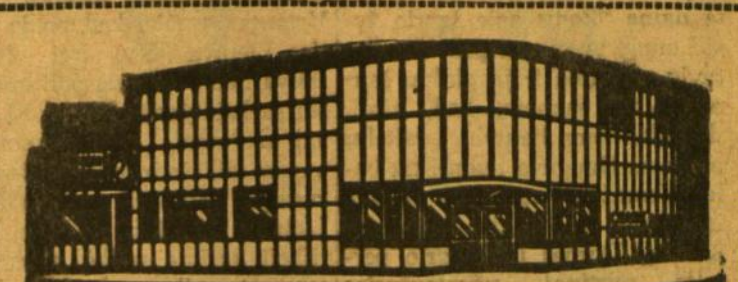
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PROspect 6-8998

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers



Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaldinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258 - 59



CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

6%



5%

Mokamas už dviejų Me-tų Certificate sąskaitas Minimum \$5,000.00
Naujas sukeltas divi-dend mokamas už investavimo sąskaitas
PINIGAI ĮNĖSTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS: PIRMAD. IR KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v.
ANTRAD. IR PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v.
SEPTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

Nuo
1914 Metų

Midland Savings aptar-nauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėko-jame jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtum būti jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.00

Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4444 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 234-4476

5%

All accounts com-pounded daily — Passbook Savings paid quarterly



6%

2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

Kultūrinė Kronika

Lietuviai tarptautiniame novelių rinkinyje

"Modern Stories from Many Lands", novelių knyga iš įvairių kraštų, išleido Manyland Books leidykla, 84 - 39 90 St., Woodhaven, N. Y. 11421. Leidinys yra 545 puslapių. Jame matome net 25 tautų literatūrinės kūrybos pavyzdžius. Tarp jų randame taipgi lietuvių ir latvių rašytojus. Be šių, dar yra amerikiečiai, žydai, jugoslavai, austrai, italai, japonai, suomių ir kiti. Leidinį redagavo amerikiečiai "The Literary Review" žurnalo redaktoriai, profesoriai dr. Clarence Decker ir dr. Charles Angoff. Pastarasis gerai lietuviams pažįstamas iš įvadų, kuriuos parašė lietuvių autorių angliškiesiems leidiniams. Šioje novelių knygoje anglų kalbon išversti Pulgio Andriūšo ir Stepo Zobarsko kūrybos pavyzdžiai.

"Modern Stories from Many Lands" buvo išleista ir 1963 m., bet dabartinė laida yra papildyta. Iš anuometinės laidos buvome Draugo kultūriniam priede idėję Al. Barono verstą Nobelio premijos laureato Izraelio rašytojo S. J. Agnon vieną novelę. Ta novelė palikta ir naujoje laidoje.

Antroji premija laikraštiniui

Lietuvių Katalikų mokslo akademija šių metų pabaigoje skirs antrąją 500 dol. premiją lietuviui laikraštiniui. Pirmoji, kaip ži-

nome, buvo paskirta prof. J. Brazaičiui. Šiemet jūrą komisija sudaroma Bostono apylinkėse. Jau nuo dabar kiekvienas gali premijuotino laikraštiniuko motyvuotą siūlymą siųsti jūrą komisijos nariui kun. prof. St. Ylai, R.F.D. 2, Putnam, Conn. 06260. Premija bus duodama kasmet. Jos iniciatorių ir mecenatų kun. Juoz. Prunskis.

Anglijos lietuviai dailininkai Chicagoje

Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, gruodžio 2 d. 7 val. vak. atidarymoje Anglijoje gyvenančių ar ilgiau ten gyvenusių dailininkų parodojau tikrai dalyvaus šie mūsų dailininkai: Magdalena Stankūnienė, Genovaitė Grigara-vičiūtė - Johnsonienė, Antanas Petrikonis, Petras Bugailiškis ir Vincas Jokubaitis.

Jaunimo choras kuriasi Chicagoje

Jaunimo centras Chicagoje steigia jaunimo chorą, kuriam vadovauti sutiko muzikas *Faustas Strolia*. Pirmoji susipažinimo repeticija bus š. m. gruodžio 6 d. Jaunimo centre. Užsiregistravusių skaičius siekia jau daugiau 50 jaunų dainininkų. Priimami studentai ir moksleiviai, nejaunesni kaip 13 metų amžiaus. Registruotis galima Jaunimo centre pas kun. Algimantą Kežį, S.J.

70 metų nuo "Anykščių šilelio" autorius mirties

Seinų katedros bažnyčioje guli palaikai vysk. Antano Baranausko, mirusio tame mieste 1902 m. lapkr. 26 d., taigi prieš 70 metų. Tas Anykščių Jurzdiše gimęs lietuvis per netrumpą savo 71 m. amžių išliko į mūsų tautos kūrybos viršūnes kaip "Anykščių šilelio" autorius, taip pat parašęs Gromatą iš Petersburgo, su plačiai žinoma daina "Sudiev, Lietuva", su tuo garsioju posakiu "Kad tu, gude, nesulauktum". Parašė Pasikalbėjimą giesminin; ko su Lietuva, Dievo ryškę ir



Gen. Stasio Raštikio nauja knyga — "Ivykliai ir žmonės" buvo pristatyta Chicagoje lietuvių visuomenės Akademines skautijos leidyklos rūpesčiu praėjusį sekmadienį. Pagrindinę kalbą pasakė prof. dr. Vytautas Vardys, tinkamai įvertinęs lietuvių išieivų memorialinę literatūrą ir ypač St. Raštikio įnašą. Nuotr. Alb. Vengrio



"Anykščių šilelio" autorius vyskupo Antano Baranausko amžino poilsio vieta Seinų katedroje. Nuotrauka B. Trumpaus

malonę, išvertė ir parašė visą eilę giesmių, sukūrė Gaudžius verksmus, vertė į lietuvių kalbą Šv. Raštą. Garsėjo kaip kalbininkas ir matematikas bei nuosirdus savo pašaukime dvasininkas.

Komp. A. Vaičiūna prisimenant

Muzikas, chorvedys, solistas Antanas Vaičiūnas yra miręs Kaune 1932 m. lapkr. 3 d. ir šiemet sueina 40 m. nuo jo mirties. Mokėsi Varšuvos ir Odesos konservatorijose. Odesoje buvo suorganizavęs lietuvių chorą. Savanoriu įstojęs į Lietuvos kariuomenę, II pulke suorganizavo orkestrą. Buvo muzikos mokytojas Rygiškių Jono gimnazijoje. Mariampolėje, vėliau dalyvavo Rygos lietuvių muzikiniame gyvenime ir dirbo Rygos Balso redakcijoje. Dainavo solistu Lietuvos operoje. Kaune surengė trijų chorų dainų šventę. Klaipėdos krašte suorganizavo apie 20 Gie-

dotojų dr-jos chorų. Dėstė muziką Kretingos gimn. Surengė pirmą dainų šventę Klaipėdoje (1927 m.). Gilino studijas Prachos konservatorijoje. Dirbo radiofone, rašė periodinėje spaudoje. Jo muzikos kūrinių: Mūsų kariuomenės dainos, Kritisams šauliams. Mūsų šokiai (fotepijonui). Mirė teturėdamas 42 m. amžiaus.

Pasikalbėjimai su kitais pasauliais

Bostono universitete buvo suorganizuotos svarstybos apie gyvybę kituose pasauliuose. Svarstybu suorganizavime dalyvavo ir JAV aeronautikos bei erdvių administracija. Buvo pakviesti astronomas C. Sagan, fizikas Ph. Morrison, teologas K. Stendhal, astrologas R. Berendzen, biologas Nobelio laureatas G. Wald ir antropologas A. Montague. Jie sutarė, kad tuo tarpu nėra duomenų, jog kitur negu žemėje būtų gyvybė, tačiau iš kitos pusės tai

FILMŲ ĮVAIRUMAI

Karalius Lyras ekrane

STASĖ SEMENIENĖ

Karalius Lyras, angliškai Lear, buvo legendinis anglų karalius. Esą, per Lokriną ir Brutą kilęs iš Trojos Enejo, Lyras ir jo trijų dukterų istorija, greičiausiai, yra iš ankstyvosios keltų mitologijos. Tačiau karaliaus Lyro siužetą ypač išpopuliarino Šekspyro tragedija "King Lear".

Dabar Peter Brook pastatė filmą "KING LEAR", ne tik ji su-režisuodamas, bet ir pats parašydamas tekstą, nors ir pagal William Shakespeare.

Peter Brook atvaizduoja karalius Lyras karalystę tuščią ir nevaisingą, sustingusią vidury žiemos, kuri šalčiu sukausto sielas net dar daugiau, kaip kūnus. Lyras nebėra pats sau viešpats. Jis pats savo noru atiduoda savo garli dukterims, o tada susigriebia staigiu vaikščiu naivumu, kad jau negali jos panaudoti. Prislėgtas senatvės ir nugalėtas menkumo jausmo, jis dėkingas griūva mirčiai į glėbį.

Gal būtų svarbu pabrėžti, aptariant Lyrą, kad tai yra daugiau režisieriaus Brook darbas, o ne Šekspyro. "Karalius Lyras" yra vienas pačių sunkiausių Šekspyro veikalų, vienas sudėtingiausių ir, galima teigti, vienas reikšmingiausių ir stipriausių. Šioje dramoje yra neišmatuojamos jausmo ir prasmės gėmės, kurių Brook net nepalietė.

Tačiau tuo nenorima filmo nuvertinti. Šis filmas pasiekė Chicago be jokios reklamos, beveik iš-tisi metai po New Yorko premjeros ir yra įdomus, savitiškai drąsus užsimojimas. Brook tragedijos versija yra naujoviška ir moderniška.

Yra daug ir dorybių šiame "King Lear" filme. Netgi, kalbant apie patį senąjį karalių Lyrą, — "daugiau jam nusikalstama, negu jis pats nusideda", o jojo žiaurumai yra netektos meilės išdava. Randame čia ir Cor-

deliją, vieną labiausiai, už širdies tveriančių, atviriausių ir nuosirdžiausių herojų visoje Šekspyro kūryboje. Idealus atsidavusio sūnaus pavyzdys yra Edgar, visiškai pasišventęs jo atsižadantiam tėvui. Atrodo, lyg Lyras ir miršta įsitikinęs, kad jo numylėta jauniausioji duktė Cordelija gyvena; ji gi mirusi, tačiau jo paskutinis sąmoningas akstinas yra vien tik viltis ir tikėjimas. Gal būt, tai yra Šekspyro paskutinioji mintis: sugebėjimas dar vis tikėtis, kas daro mus žmogiškais, net jeigu, iš tikrųjų mūsų visos viltys yra bergždžios.

Tai yra didingas ir žmoniškas Šekspyro tvirtinimas, kuris nerado sau vietelės Peter Brooko filme. Jis arba išleidžia visai, ar taip perstato dialogą ir scenas, kad parodytų abi vyresnės blogas dukteris Reganą ir Gonerilę, dvi-prasmes savo niekšingume. Tuo tarpu jis parodo mums Cordeliją ne taip jau tobulą, kaip ji iš tikrųjų turėtų būti. O jau Lyrą jis atvaizduoja vien pasigailėjimo vertą figūrą, o ne tokią, kokią ji pavaizdavo Šekspyras, kartais net kaip didingumo portretą. Visas Brooko vaizduojamas anų laikų pasaulis yra toks žiaurus, kad geriau jame nė negyventi.

Lyrą vaidina britų aktorius Paul Scofield, kurio barzda ir didžiulės, liūdnos akys primena mums Hemingway. Nepaprastai gerai pasirodžiusio Thomo More rolėje mepamirštamame filme "The Man of All Seasons", čia, gal ir dėl Brooko režisūros, Scofieldo žodžiai yra dažnai nelankstūs ir išsisėmę. Todėl Lyras paliekia nuskriaustas ir kaip charakteris.

Nors šis nespaltotas filmas nėra Šekspyrai ištikima versija, tačiau vis tiek vertas: ne tik suaugusių, bet ir jaunųjų žiūrovų dėmesio.

PAAIŠKINIMAI VISUOMENEI DĖL

PODAROGIFTS, INC.

Mes esame VIENINTELĖ firma Amerikoje, kuri išskirtinai įgaliota VNESHPO-SYLTORGO priimti ir siųsti DOVANŲ — užsakymus giminiams Lietuvoje ir U.S.S.R.

PODAROGIFTS, INC. yra VIENINTELĖ firma Amerikoje, kuri siūnčia DO-VANŲ — užsakymus į VNESHPOSYLTORGą be jokių tarpininkų, bankų etc.

PODAROGIFTS, INC. yra VIENINTELĖ firma Amerikoje, kuri priima užsakymus PREFERENTIAL ROUBLE CERTIFICATES — SPECIALIOS PIRMENYBES RUBLIŲ PAZYMEJIMAMS ir pristato šiuos užsakymus tiesioginiai per VNESHPOSYLTORGą. Aukštos kokybės prekės gaunamos specialiose VNESHPOSYLTORGO krautuvėse ir prekių sandėliuose daugelyje dideliuose miestuose Lietuvoje ir U.S.S.R.

PODAROGIFTS, INC. yra VIENINTELĖ firma Amerikoje VNESHPO-SYLTORGO autorizuota priimti užsakymus BUTAMS.

PODAROGIFTS, INC. yra VIENINTELĖ firma Amerikoje, kuri gauna VNESHPOSYLTORGO paskyrimą AUTOMOBILIŲ specialiomis dolerių kainomis.

Šiuo metu mes turime keletą automobilių, parduodamų tučtuojau. Šie modeliai:

ZHIGULI VAZ-2101 — \$3214.00; MOSKVICH 412-IZH — \$3155.00;

MOSKVICH 408-IE — \$3033.00; ZAPOROZHETS ZAZ-968 — \$2026.00 — jeigu nebus buvę anksčiau parduoti.

Kas pirmas ateina — bus pirmas patarnaujamas.

Klientų patogumui užsakymus galite paduoti bet kuriai prie mūsų prisijungusiai firmai:

Globe Parcel Service, Inc., 723 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106

Package Express & Travel Agency, 1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Cosmos Parcels Express Corp., 458 Madison Ave., New York, N. Y. 10022

Arba tiesioginiai į mūsų vyriausią įstaigą

PODAROGIFTS, INC.

240 FIFTH AVE. (tarp 27 ir 28-tos g-vės)

NEW YORK, N. Y. 10001

(212) 685-4537

Būkite tikri, kad paduotumėt savo užsakymus tinkamai autorizuotai firmai.

PASKUBĖKIT MUMS DUOTI SAVO DOVANŲ
UŽSAKYMUS
KALĖDOMS DABAR

nėra įrodymas, kad kituose dangaus kūnuose tikrai nėra gyvybės. Net, jeigu viena iš milijonų žvaigždžių turi planetą su protin-gais gyviais, tai jau visatoje būtų 100,000 civilizacijų, skaitant vien tik mūsų galaktiką. Nuotoliai tarp jų milžiniški, tačiau nėra

nenugalimi. Ir net yra spėjimu, kad po kelių ar keliolikos metų mus gali pasiekti žinios iš kitų pasaulių.

HIGH RATES

5% Per Annum PAID QUARTERLY 6% Per Annum
Passbook Accounts — AT — \$5000 or more Certificates 2 year min.

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASS'N
HIGHEST RESERVES
4071 Archer Avenue
Chicago, Ill. 60632
TEL. — LA 3 - 8248
West of California Avenue

Laidotuvių Direktoriat
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
— TEVAS IR SŪNUS —
TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS
1533 West 71st St. Tel. 676-1111 6-2345-6
410 S. 50th Ave., Cicero Townhall 3-2108-09
AIKŲ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS
DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktoriat
Trys Modernios Kopycijos
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4505-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

Laidotuvių Direktoriat
Laidotuvių Direktoriatų Asociacijos Nariai
STEPONAS G. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNOS
314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6671
1424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1211
1028 Southwest Highway, Cicero, Ill. Tel. 974-4411
PETRAS BIELIONAS
848 S. CALIFORNIA AVE Tel. LAfayette 8-357
ANTANAS M. PHILLIPS
5307 S. LITUANICA AVE Tel. YArds 7-846
POVILAS I. RIDIKAS
354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-191
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE Tel. YArds 7-1138-118
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. REpublic 7-100



REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629. TELEF. 925-5984

PASKUTINIS PASIMATYMAS

DANUTĖ AUGIENĖ

Giedri sekmadienio popietė. Cencle rekolekcijų namuose. Šv. Mišios baigėsi. Tėvas Kijauskas suteikė popiežiaus palaiminimą. Giedam "Marija, Marija". Ne viena, bet keli posmus. Noriai, kad giesmė testųsi ilgiau. Renkamės svečių kambaryje. Dėkojame rekolekcijų vedėjui. Dėkojame iš širdies. Norėtume, kad jis dar kalbėtų, kad parakytų burtazodį, kaip gyventi, kaip būti, kad savimi visur ir visiemis liudytume gyvąjį Dievą, kad būtume, kaip privalome, Dievo šventyklos.

Gerųjų rekolekcijų pasisekimas.

"Na, ar geros buvo rekolekcijos?" — klausia tos, kurios nevažiavo (negalėjo arba nenorėjo).

Prisimenu girdėtą pamokslą: "Ne akmenys ir marmuras, ne mozaika ir vitražai, ne auksas ir šilkas padaro Bažnyčią, bet žmogus". Ir apie rekolekcijas galėtum atsakyti: "Nors visos sąlygos ir aplinkybės yra be priedarbių, bet pats rekolekcijų gamalas, pats rekolekcijų pasisekimo branduolys esame ten kiekvienas". Štai ten būt. Būti su Kristumi. Lėsti šie ai paiganyti dvasinėse ganyklose.

Atėiti ir atsistoti prie Kristaus kojų, kaip padarė Marija tuo tarpu, kai Morte neįstengė atitrūkti nuo kasdienybės rūpesčių. Lyg Gulivetai nykštukai apraizgo mus kasdienybę, ir mes tampame lyg gyvos mumijos. O tai ir yra priežastis daugelio blogybių. Mūsų gyvenimo pavojus nėra atominė bomba, bet nesirūpinimas dvasinėmis vertybėmis. Civilizacijos žūva ne nuo ginklo, bet nuo vidinio supuvimo. Dvasinė apatija yra universal. Jaunime ir subrendusiųjų klase. Reikia raugo mūsų duona. Reikia trąšos mūsų dirvai, reikia raumenų mūsų rankoms suvaldyti įsibėgėjusius laisvės ir grožio erzelius. Reikia mums gyvojo Dievo. Sakramentinio susitikimo su Kristumi. Reikia dvasinės veržlios jaunystės. Dvasinis gyvastumas, vizija turi išvesti mus iš migloto klonio, iš daubos. Dienų tėkmėje išsenka srovės. Jokūbo šuonio vanduo trumpalaikis ir nepasotinantis. Kristus šioje kasdienybėje siūlo gyvo vandens terapiją. Tačiau reikia pokalbio su Juo, reikia atsivėrimo, atsiskleidimo ir sutikimo. Varu, kaip ir rašyti. Vairčiūlaičio piemenuko Jonuko, nenuvarysi išpažinti savo nuodėmių pas kleboną.

Žmogus yra tai, į ką jis tiki. Mūsų laikų žmogus išgyvena beprasmybės baimę. Jis ieško naujų tikėjimo objektų ir kelių, nes tariai, kad senieji yra atgyvenę. Žmonės bėgioja po stebuklų vietas išalkę apsirėškimo ir pasirodymo. Skaito šimtus knygų, brenda į teologines studijas, o numoja ranka į svarbiausią paties Kristaus paliktą knygą ir Ji Patį šv. Mišių aukoję bei Sakramentuose.

Ar moterys galėtų būti kunigai?

Idomus buvo rekolekcijų vedėjo atsakymas į klausimą, ar realu, kad moterys galės būti kunigai. "Jūs esate daugiau negu kunigai."

Idomus buvo rekolekcijų vedėjo atsakymas į klausimą, ar realu, kad moterys galės būti kunigai.

"Jūs esate daugiau negu kunigai."

Lietuvos gen. konsulės Juzės Daužvardienės žodis Altos suvažiavime, Chicagoj, lapkričio mėn. 11 d.

J. Daužvardienė

Laikas garbe ir malonia pareiga pasveikinti Amerikos Lietuvos Tarybos konferenciją ir jos dalyvius šioje konferencijoje, kaip ir visos ankstyvesnės, nėra abjoniškos, darnios ir patriotiškai gyvėdės lietuvių tautos problemos ir nuntatys Lietuvai laisvės ir nepriklausomybės atgavimui darbo gaires. Savo ir diplomatinės tarnybos vardu reiškiu nuoširdžią padėką už Jūsų visas pastangas Lietuvos labui.

Šiame krašte tebegyvenam rinkiminėse nuotakose. Stebėjom ir pajutom visų kandidatų kampanijos įkarštį ir propagandą. Įtaigojančią ir paveikiančią balsuotojus. Dabar prasideda atoslūgis.

Lietuvos laisvinimo darbuose, kampanija turi būti nebaigiamą, tęsiama iki to laiko, kuomet Lietuva vėl bus laisva ir nepriklausoma. ALTA tą kampaniją veda ir ves toliau. Ją reikia vesti stipriai, neatlaidžiai — ne tik valdžios ir žinių teikimo įstaigose — palaikyti bei stiprinti ryšius su esamais mūsų prieteliais ir užmegzti ryšius su naujaisiais.

Tektų pažvelgti ir į savąjį kilmę. Nė viena laisvojo pasaulio valstybė nėra pripažinusi Lietuvos Sovietų Sąjungai. Lietuvos užgrobia deda visas pastangas neteisėtą užgrobiai įteinti, naudoja savus ir samdytus agentus, leidžia dideles sumas pinigų antilietuviškai propagandai. Ir, liūdna prisipažinti, ant tos propagandinės meskerės užsikabina ne vienas lietuvis — jis nebeato tautos ir valstybės priešo, neatiskiria laisvos ir nepriklausomos valstybės nuo pavergtos kolonijos — sanykiauja su tėvynės pavergėju ir smaugėju. Faktas lieka faktas — Lietuva tebėra okupuota. Sovietų Sąjungos engiama, pavergta. ALTAi tenka ši faktą nesiliaujamai kelti, kartoti ir nebaigiamoj kampanijoj reikalaui — Laisvės Lietuvai!

— Paklusni moteris yra tokia, kuri klausom vyro, sakančio jai tai, kas jai patinka.

— Nesiginčyk su moterimis. Jei pralaimėsi, liksi kvailys, jei laimėsi, būsi storžėvis.

— Paklusni moteris yra tokia, kuri klausom vyro, sakančio jai tai, kas jai patinka.

— Nesiginčyk su moterimis. Jei pralaimėsi, liksi kvailys, jei laimėsi, būsi storžėvis.

nių dvasios formuotojos. Jūsų pavyzdys kalbės daug efektingiau už geriausią kunigo pamokslą. Bet be Dievo jūs nieko nepajėsite. Štai, dėl ko leiskit savo sieloms gyventi Dievuje, su Juo ir Jam".

Rekolekcijų vedėjas buvo nepavargstantis, nuoširdus ir šviesus kiekvienai klausiančiai, bet tvirtas. Jo sodraus minčių siūlo menkintis pluoštas, nudažytas mano dažais, ir buvo tai, ką jūdie skaitėte.

Kviečiame visas ir visus dalyvauti gruodžio 1 d. dvasinio susikaupimo vakare. Šv. Mišios 7:30 v. v. T. Jėzuitų koplyčioje. Po to pokalbis: Dievas yra grožis. Bus rodomos temai pritaikintos skaidrės ir skaitomos parinktos psalmės.

Lietuvos gen. konsulės Juzės Daužvardienės žodis Altos suvažiavime, Chicagoj, lapkričio mėn. 11 d.



Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė kalba Altos suvažiavime Chicagoj. Nuotr. V. Noreikos



G. Grigaravičiūtė-Johnsonienė. Gėlės prie lango (aliejus)

RUDENS GERYBĖS

STEFANĖJA STASIENĖ

Auksinis ruduo pilnas įvairių gėrybių: vaisių ir daržovių didžiausia pasiūla. Todėl šį kartą norėčiau atkreipti skaitytojų dėmesį į vieną mums gerai žinomą ir mėgiamą daržovę — valgomąją morką, lot. *Daucus sativus*. Juk ne vienas prisimenam savo vaikystę, kai rudenį mamytės darže išrautą gražią auksinę morką, dažnai net neplautą, o tik į rasotą žolę pabrauktą, suvalgydavome ją kaip skanėstą. Mūsų organizmas tada instinktyviai įsijautė vitaminių trūkumų. Ašku, ir neapsirėkdavo, nes ši spa vatoji daržovė daugelį gyvybinės reikšmės medžiagų suteikdavo mūsų organizmui.

2000 metų morka

Ypač morkose gausu vitaminių A ir C bei B1 ir B2. Gera žinoma, kad karotinas, kuris vėliau mūsų kūne virsta vitaminu A. Tai gyvybinės reikšmės medžiaga, būtina mūsų akims ir saugo akis nuo įvairių akių ligų. O kiek mineralų morkose: kalio, sodos, silicono, magnezijon, geležies, ir net jodo, siera, chlorino bei fosforo. Taigi, šios daržovės vertė neabejotinai.

Morka yra žinoma jau daugiau kaip 2000 metų, tik ne visada ji buvo taip vertinama ir taip plačiai naudojama. Iš Olandijos ji Elzbietos I valdymo metu buvo perkelta į Angliją. Naudojama ji buvo tada tik kaip dekoratyvinis augalas. 1609 m. ji pateko į Šiaurės Ameriką — Virginijos valstybę. Čia ji tapo patalio. Žinoma, kaip ir piktžolė. Ypač ji plačiai pradėta naudoti kaip daržovė, kai atsirado vadinamos sausos sriubos. Būtent, džiovintų daržovių sriubos, tada morka tapo pagrindinė šio mėsinio daržovės. Šiandien ji visame pasaulyje vartojama įvairiose formose. Tai jau sveikliausia ir naudingiausia ji yra žalia. Tad štai keletas sugestijų.

Pratinkime vaikus iš pat mažens priešniešiams pagrauzti žalių morkų. Kad morkos daugiau patrauktų vaikų dėmesį, reikia jas supiaustyti išilgai siaurais ruoželiais ir sustatyti į stiklinę ar puodelį. Kad atrodytų patraukliau, lyg gėlių puokštę, galima dar pridėti keletą žalių salierų kotų. Ir pabėsim, kad vaiku raginti nereiks, o priešingai, rankytės sieks ir vaikučiai gardžiuosis...

Gražios moters sveikas gerimas

Žalių morkų sunka — koks sveikas gerimas. Štai, ką rašo Gayelord Hauser, garsusis mitybos žinovas. "Kartą labai elegantiškai baliuje prancūzų ambasadoriaus žmona madame de Saint Hardouin patiekė brangiuose šampano stikluose morkų ir salierų sunkos kokteilį. Ten dalyvavusieji karaliai ir kiti diplomatai šiuo kokteiliu buvo nepaprastai sužavėti ir paprašė dar pakartoti. Ir nenuostabu, kad po nia Hardouin yra nepaprasto grožio moteris ir jos plaukų ir veido spalva žavi ne vieną diplomata".

Virtos morkos (tik niekad nepervirti) taip pat labai vartotina ir naudinga daržovė, kaip priedas prie mėsų, žuvų ir t. t. Galima paruošti puikų patiekalą, panaudojant virtas morkas, kurios labai mėgiamos vegetarų.

Morkų paplotėliai

Imti: 1,5 puodelio virtų ir sutrintų morkų, 3 valg. šaukšt. margarino, 3 puodeliai išmirkytų baltos duonos trupinių, 1 kiaušinis, 1 valg. šaukšt. smulkiai supotų ir pakeptų svogūnų, 3-4 arbat. šaukšt. druskos.

Sutrintas morkas sumaišyti su ištrintu margarinu, baltos duonos trupiniais (3 puodelius sausų balt. duonos trupinių sudrėkinti su liesu pienu, bet nepadaryti skystą), plakta kiaušini, svogūnais, druska. Išmaišyti ir rankomis daryti nedidelius apvalius, truputį paplotus paplotėlius. Juos pavolioti į baltos duonos trupinius. Kepti orkaitėje 350 laipsn. temperatūroje arti 40 minučių, arba iki gražiai pagels. Tinka baltas padažas.

Baltas padažas

Imti: 1 šaukšt. margarino, 0,5 šaukšt. miltų, 3-4 puodelio šio pieno ar daržovių sulčinio, truputį druskos.

Mitus su margarinu keptuvėje ant lengvos ugnies maišant kaitinti, kol šiek tiek pageltonuos. Po to pilti karštą pieną ar sulčinį ir maišyti. Praskiestas padažas pavairinamas prieskoniais (pvz. čobreliais ar šalavijom) ir pagal skonį įdedama druskos.

Magdalena Birutė Stankūnienė

Študijs

Is Anglijos lietuvių dailininkų parodos, atidaromos Čiurlionio galerijoje, Chicagoj, gruodžio 2 d., 7 val. vak.

Janinos Nomeikaitės — Armonienės plokštelė

Neseniai rinkoje pasirodė sol. J. Armonienės įdainuota plokštelė, fortepijonu palydint komp. Vl. Jakubėnui. Prieš metus solistė atliko Jaunimo centre, Chicagoje, labai sėkmingą savo rečitalį, kurį klausytojai širdingai sutiko ir nemažai pildomų dalykų plovimais iššaukė pakartoti. Apie šį rečitalį "Drauge" 1971.VI.10 prof. J. Žilėvičius rašė gana plačiai. Kadangi plokštelėje beveik visi koncerte atlikti kūriniai įdainuoti, tad pakartosime, ką prof. J. Žilėvičius tada rašė.

Prof. J. Žilėvičius apie solistę

"Programa buvo sudaryta iš dviejų dalių: pirmoje dalyje atlikti G. Gudauskienės Daug pavasarių, S. Čerienės — Laukai, O. Metrikienės — Jado auskarai, Dainos Muzika ir Gėlės, J. Žilėvičiaus — Ratai, K. V. Banaičio — Tulpės ir Vl. Jakubėno — Gėlės iš šieno. Šią dalį dainininkė labai gražiai ir aiškiai ištarė atliko, jautriai, ritmingai ir muzikaliai išsilydindama į dainos turinį. Publika gėrėjosi jos laikyena scenoje ir gražia dainavimo programa. Solistė buvo publikos maloniai sveikinama ir karštais plovimais buvo prašoma pakartojimo. Buvo jaučiamas tarp publikos ir klausytojų artimas ir nuoširdus ryšys.

Antroje dalyje buvo atlikti septyni kūrinių žymiųjų svetimųjų kompozitorių, kaip A. Rubinstein — Naktis, J. B. Vickerlin — Pasakyk, mamyt, R. A. Schumann — Nėpykstu aš, A. Greitachinovo — Snieguolė, A. Thomas — Ar žinai šį ir tą (iš op. Mignon), G. Puccini — Tėveli mano mielas (iš op. Gianni Schicchi), Ch. Gounod — Gėlių arija (iš op. Faust). Šioje dalyje dainininkė parodė visą savo balso pajėgumą ir visus meninius sugebėjimus, labai gražų, kultūringą balso apvaldymą su gera mokykla, kur balsas skamba nuo aukšto iki žemo vienodai... Ypač pavyko jai atlikti iš op. Fausto Gėlių ariją, o taip pat ir G. Puccini ariją Tėveli mano mielas...

Šis rečitalis klausytojams buvo tikra staigmena. Žinojome, kad solistė J. Armonienė vienur kitur dainuoja, bet netikėjome, kad ji būtų tiek pajėgi, kiek pasireiškė rečitalyje".

Išklausius plokštelėje įdainuotus kūrinius, visai galima sutikti su prof. J. Žilėvičiaus pareikštomis mintimis. Girdėdami tą

Stora, vidutinio amžiaus moteris 4,5 kartų greičiau susirgs cukrine liga (diabetu), negu josios plonoji draugė, taip skelbia mediciniškos studijos, ištyrus apie 73,532 persivalgiusias moteris.

Toliau tyrimai parodė, kad ta pati storulė moteris 3,3 kartų greičiau gaus aukštą kraujospaudimą, 2,7 kartų daugiau pasineš į tulžies ligas ir 2,5 kartų skubiau susirgs kaulų gėla.

Nežiūrint, kad moterų žino, ką joms neša persivalgymas, tačiau storosios moterys nepasirūžta numesti svorio, o numetusios jį — lalkyti normaliam stovyje. Tik vienas procentas moterų sugrįžta į normalų svorį ir pasilieka jame. Gydytojų nuomone, apie ketvirtadalis ar trečdalis šio krašto moterų yra virš normalaus svorio.

Taipgi rasta, kad persivalgančios moterys susgera širdies glaudų ir inkstų, reumatų, geltigės, žaidžų skilvyje ir net plaučių ligomis.

Storulės moterys tikrai daug mažiau (.84 kartų) serga mažakraujyste (anemija).

Gydytojai teigia, kad supažindinus visuomenę su rūkymo pavojumi, surišant jį su vėžio liga, gal toks storumo ir ligų sugretinimas paskatins ir moteris mažinti svorį savo sveikatos palaikymui.



Janina Armonienė

Ryšys tarp moters svorio ir įvairių ligų

Stora, vidutinio amžiaus moteris 4,5 kartų greičiau susirgs cukrine liga (diabetu), negu josios plonoji draugė, taip skelbia mediciniškos studijos, ištyrus apie 73,532 persivalgiusias moteris.

Toliau tyrimai parodė, kad ta pati storulė moteris 3,3 kartų greičiau gaus aukštą kraujospaudimą, 2,7 kartų daugiau pasineš į tulžies ligas ir 2,5 kartų skubiau susirgs kaulų gėla.

Nežiūrint, kad moterų žino, ką joms neša persivalgymas, tačiau storosios moterys nepasirūžta numesti svorio, o numetusios jį — lalkyti normaliam stovyje. Tik vienas procentas moterų sugrįžta į normalų svorį ir pasilieka jame. Gydytojų nuomone, apie ketvirtadalis ar trečdalis šio krašto moterų yra virš normalaus svorio.

Taipgi rasta, kad persivalgančios moterys susgera širdies glaudų ir inkstų, reumatų, geltigės, žaidžų skilvyje ir net plaučių ligomis.

Storulės moterys tikrai daug mažiau (.84 kartų) serga mažakraujyste (anemija).

Gydytojai teigia, kad supažindinus visuomenę su rūkymo pavojumi, surišant jį su vėžio liga, gal toks storumo ir ligų sugretinimas paskatins ir moteris mažinti svorį savo sveikatos palaikymui.